

Otázky a odpovědi k nařízení (EU) č. 1169/2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům

Ke konci roku 2011 vstoupilo v platnost nařízení (EU) č. 1169/2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům, které mění existující pravidla pro označování potravin. Pravidla pro označování potravin upravená tímto nařízením se použijí od 13. prosince 2014, s výjimkou ustanovení týkajícího se povinného uvádění výživových údajů, které se použije až od 13. prosince 2016. Evropská komise 31. ledna 2013 zveřejnila dokument shrnující pouze základní otázky a odpovědi s cílem poskytnout pomoc všem subjektům zapojeným do potravinářského řetězce. Postupem času se však ukazuje, že tento dokument neřeší celou řadu zásadních otázek, které se mohou v praxi vyskytnout...

2. revidované znění / březen 2014

Mgr. Markéta Chýlková, Potravinářská komora ČR

Připraveno ve spolupráci s Ing. Martinem Štěpánkem a Ing. Davidem Zimou, Ministerstvo zemědělství ČR

*Praktický
průvodce novými
pravidly pro
označování
potravin*

Otázky a odpovědi k nařízení (EU) č. 1169/2011

Potravinářská komora ČR nabízí všem provozovatelům potravinářských podniků (dále jen „PPP“) pomoc v podobě samostatných otázek a odpovědí k nařízení (EU) č. 1169/2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům (dále jen „nařízení“), aby více přiblížila nová pravidla pro označování potravin. Předkládaný dokument v sobě zahrnuje otázky již zodpovězené Evropskou komisí (dále jen „EK“), známé pod označením „Q&A“. Dokument vychází ze stavu odpovídajícího situaci v lednu 2014 a je zároveň doplněním a v mnoha bodech také zpřesněním publikace „Označování potravin / Mnoho cenných informací pro spotřebitele?“, kterou Potravinářská komora ČR vydala v polovině roku 2013.

UPOZORNĚNÍ:

Odpovědi vycházejí z obecně převládajícího názoru Potravinářské komory ČR, Ministerstva zemědělství ČR a případně také dozorových orgánů. Postup dozorových orgánů se však při kontrole v konkrétních případech může lišit, protože každý kontrolní případ je specifický. Stejně tak je nutné brát v úvahu, že se přístup k řešení některých otázek může měnit v závislosti na změnách konkrétních právních předpisů, doporučeních orgánů Evropské unie apod.

Tento dokument nemá podobu oficiálního dokumentu a o interpretaci rozhodne v případě sporu soud.

OBSAH

strana:

Část I.	Dostupnost a umístění povinných údajů o potravinách	2
Část II.	Povinná velikost písma	4
Část III.	Vybrané povinné údaje	5
A.	Označování složek	5
B.	Označování alergenů	9
C.	Údaj o čistém množství potravin	11
D.	Datum zmrazení potravin	12
E.	Prodej na dálku	13
F.	Ostatní	14
Část IV.	Výživové údaje	15
Část V.	Přechodná ustanovení	23
Část VI.	Příklady	24

Dostupnost a umístění povinných údajů o potravinách

I. 1. Které povinné údaje musí být uvedeny na přední straně obalu ?

Nařízení nestanoví jako povinnost, že některé povinné údaje musí být umístěny na přední straně obalu (v tzv. „hlavním zorném poli“). Jediným případem, kdy hovoří o přední straně obalu, je možnost zopakování vybraných výživových údajů. Pokud se PPP rozhodne výživové údaje zopakovat na přední straně obalu (tedy v „hlavním zorném poli“), pak pouze za podmínek uvedených v čl. 34 odst. 3 nařízení.

I. 2. Musí se vybrané povinné údaje uvádět ve stejném zorném poli pokaždé, opakuje-li se na obalu vícekrát alespoň jeden z nich ?

NE. Nařízení stanoví v čl. 13 odst. 5 jako povinnost uvádět ve stejném zorném poli název potravin, čisté množství a u nápojů s obsahem alkoholu vyšším než 1,2 % objemových také skutečný obsah alkoholu v procentech objemových. Pokud se však název potravin, čisté množství potravin a obsah alkoholu na obalu uvádějí vícekrát, nemusí být pokaždé uvedeny společně, tj. ve stejném zorném poli. Postačí, jsou-li takto uvedeny společně na obalu alespoň jednou.

(Pozn.: „stejně zorné pole“ není totéž, co „hlavní zorné pole“)

I. 3. Informace na balených potravinách mají být uváděny přímo na obalu nebo na etiketě k němu připojené a nesmí být skryté. Jsou přípustné skládky připojené např. k sezonním figurkám ?

V případě balených potravin musí být povinné informace o dané potravine uvedeny přímo na obalu nebo na etiketě k němu připojené. Etiketa je definována jako jakýkoli štítek, značka, známka, obrazový nebo jiný popis, který je napsán, vytištěn, natištěn pomocí šablony, vyznačen, proveden jako reliéf nebo vytlačen na obalu nebo nádobě potravin nebo k nim připojen. Etikety musí být dobře viditelné, snadno čitelné, a je-li to vhodné, nesmazatelné. Povinné informace o potravine nesmějí být žádným způsobem skryty, zastřeny ani přerušeny jiným textem nebo vyobrazením či jiným zasahujícím materiálem ani od nich nesmí být odváděna pozornost. Etikety proto nesmí být snadno odstranitelné, aby nebyla ohrožena dostupnost nebo přístupnost povinných informací o potravinách pro spotřebitele. Aby bylo zajištěno, že prostor na etiketách potravin je PPP využíván vyváženým způsobem, právní předpisy stanoví, že dobrovolně poskytované informace o potravinách nesmějí být uvedeny na úkor prostoru pro povinné informace o potravinách.

Použit lze všechny druhy etiket, o nichž se usuzuje, že splňují výše uvedená kritéria. V případě snímatelných etiket připojených k obalu lze v každém jednotlivém případě posoudit, zda jsou splněny obecné požadavky na dostupnost a umístění povinných informací o potravinách. Zvláštní pozornost je nutno věnovat tomu, zda lze informace o dané potravine uvedené na tomto druhu etikety snadno nalézt.

(Bod 2.1.1 Q&A)

I. 4. Jaké povinné údaje musí být uvedeny na skupinovém balení („multipack“), které se skládá z jednotlivě balených výrobků, které PPP prodávají do velkoobchodu/maloobchodu ? Musí být povinné údaje na každém samostatně baleném výrobku v takovém balení ?

Pokud se jedná o předání multipacku obchodníkovi, nikoli konečnému spotřebiteli (a ani do provozu společného stravování) musí být uvedeny všechny povinné údaje podle čl. 9 a 10 nařízení na:

- multipacku nebo
- etiketě připojené k multipacku nebo
- v obchodních dokladech doprovázejících daný výrobek, pokud lze zaručit, že tyto doklady jsou buď přiloženy k potravine, k níž se vztahují, nebo byly zaslány před dodávkou nebo současně s dodávkou.

V takových případech se však musí na vnějším obalu, ve kterém jsou balené potraviny nabízeny k prodeji, objevit také tyto údaje:

- název potravin,
- datum minimální trvanlivosti nebo použitelnosti,
- zvláštní podmínky skladování a
- jméno nebo obchodní název a adresa odpovědného PPP.

Každá samostatně balená položka tedy nemusí být sama o sobě označena etiketou.

Pokud se však velkoobchodník/maloobchodník rozhodne prodávat jednotlivě balené jednotky konečnému spotřebiteli, musí zajistit, aby byly povinné údaje požadované podle čl. 9 a 10 nařízení uvedeny na každé jednotce, a to na základě informací uvedených na balení nebo etiketě, která je k němu připojena, nebo na připojených obchodních dokladech.

(Bod 2.1.2 Q&A)

Co se jazykových požadavků týká, jak průvodní dokumentace, tak i označení skupinového balení by mělo být provedeno v českém jazyce. U potravin ve smyslu čl. 8 odst. 8 nařízení, které nejsou určeny konečnému spotřebiteli, by mohl být jazyk předmětem dodavatelsko-odběratelských vztahů. Musí být však zajištěno, že informace poskytnuté v jiném jazyce, jsou pro odběratele dostatečné, aby mohl případně splnit svou povinnost podle čl. 8 odst. 2 nařízení.

I. 5. Kde mají být uvedeny povinné údaje požadované podle čl. 9 a 10 nařízení v případě skupinového balení, které je prodáváno do zařízení společného stravování podle čl. 8 odst. 7 nařízení a které se skládá z jednotlivě balených jednotek ?

V případě skupinových balení, která jsou prodávána do zařízení společného stravování a která se skládají z jednotlivě balených jednotek, musí být povinné údaje uvedeny přímo na skupinovém balení nebo na etiketě, která je k němu připojena. Pokud však jednotlivě balené jednotky (ve skupinovém balení) představují prodejní jednotky určené konečnému spotřebiteli, musí být povinné informace uvedeny rovněž na každé jednotlivé prodejní jednotce.

Je-li největší plocha těchto jednotlivých prodejních jednotek menší než 10 cm², jsou povinné informace, které musí být uvedeny na balení nebo na etiketě, omezeny na tyto údaje:

- název potraviny;
- každou látku nebo pomocnou látku uvedenou na seznamu v příloze II nebo odvozenou z látky či produktu uvedených na seznamu v příloze II způsobující alergie nebo nesnášenlivost, která byla použita při výrobě nebo přípravě potraviny a je v konečném výrobku stále přítomna, byť v pozměněné podobě;
- čisté množství potraviny;
- datum minimální trvanlivosti nebo datum použitelnosti.

Seznam složek se uvede jinými prostředky nebo se poskytne na žádost spotřebitele.

Vzhledem k různým formám dodávání potravin konečnému spotřebiteli v zařízeních společného stravování je třeba uvést, že by se za prodejní jednotky neměly považovat kelímky obsahující jednu porci (např. džem, marmeláda, hořčice), které se hostům zařízení společného stravování podávají jako součást jídla. V těchto případech proto postačuje, aby byly informace o dané potravine uvedeny na skupinových baleních.

(Bod 2.1.3 Q&A)

I. 6. Lze umístit povinné údaje do míst tzv. přehybu neboli pohyblivého sváru ?

Bude nutné hodnotit každý obal zvlášť. V případě, že PPP již nemůže zvětšit obal (dostal by se do rozporu např. se zákonem o obalech) a že povinné údaje může spotřebitel přečíst bez porušení obalu (odlepování, odtrhávání apod.), je označení vyhovující. V případě, že bude obal dostatečně velký na to, aby na něj PPP umístil všechny povinné údaje v povinné velikosti písma, a přesto toto místo využije pro obrázky apod., zatímco povinné údaje umístí do tohoto sváru, bude to z pohledu nařízení nevyhovující. Platí zásada, že nepovinné údaje nesmí být na úkor těch povinných.

I. 7. Je papírová páska např. přes nebalený chléb považována za obal a musí na ní být uvedeny všechny povinné údaje podle čl. 9 a 10 nařízení ?

NE. V případě, že je na nebaleném výrobku (např. chléb nebo klobása) umístěna papírová páska s informacemi o výrobku, nelze ji považovat za obal [nechrání potravinu před znehodnocením, neznemožňuje záměnu nebo změnu obsahu bez otevření nebo změny obalu ve smyslu § 5 zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o potravinách“)]. Papírová páska v tomto případě neplní funkci obalu, nechrání potravinu před mechanickým a jiným poškozením, event. před kontaminací. Nebalený výrobek opatřený papírovou páskou nesplňuje definici balené potraviny ve smyslu čl. 2 odst. 2 písm. e) nařízení a na papírové pásce tudíž nemusí být v takovém případě uvedeny povinné údaje podle čl. 9 a 10 nařízení.

I. 8. Nařízení stanoví, že povinné údaje nesmí být zakryty nebo přelepeny. Co se pak rozumí „jazykem srozumitelným spotřebitelům v členských státech, kde je potravina uváděna na trh“ ? Mohou být na výrobku, který pochází z jiného členského státu, cizí jazyky přelepeny etiketou s povinnými údaji v českém jazyce ?

Snadno srozumitelným jazykem na území České republiky se rozumí jazyk český. Údaje na potravině uváděné na trh v České republice tedy musí být uvedeny v jazyce českém. Povinné údaje a způsob jejich uvedení (umístění, velikost písma apod.) je stanoven nařízením. Zachování původních jazykových verzí při úpravě etikety do češtiny není nařízením stanoveno jako povinné, tudíž tyto jazykové verze mohou být překryty povinnými údaji v češtině. Pozor ale na pravidlo uvedené v čl. 36 odst. 1 nařízení – pokud jsou informace o potravinách uvedené v čl. 9 a 10 poskytovány dobrovolně, musí splňovat požadavky stanovené v kapitole IV oddílech 2 a 3.

I. 9. Bude dostačující uvést v případě prodeje na dálku povinné údaje na webových stránkách a v průvodní dokumentaci, v dodacím listě nebo faktuře ?

PPP je povinen poskytnout veškeré povinné údaje v okamžiku doručení (včetně data minimální trvanlivosti nebo data použitelnosti). Pokud se jedná o potravinu balenou, informace pro konečného spotřebitele musí být uvedeny v souladu s čl. 12 a 13 nařízení a nikoli pouze v průvodní dokumentaci.

Povinná velikost písma

II. 1. Jaká je definice „největší plochy“ v souvislosti s povinnou velikostí písma ?

V případě pravoúhlých nebo krabicových obalů se velikost „největší plochy“ stanoví jednoduše podle strany s největší plochou, která je ohraničena hranami obalu. V těchto případech to tedy bude celá strana dotyčného obalu s obsahem výška krát šířka. U obalů válcového tvaru (např. plechovky, kornouty apod.) nebo lahovitého tvaru (např. lahve), jež mají často nepravidelný tvar, je určení největší plochy složitější. Pragmatickým způsobem vyjasnění pojmu „největší plocha“ u obalů ve tvaru válce nebo lahve, které mají často nepravidelný tvar, by mohlo být např. její vymezení jako plochy mimo víčko, dno, okraje na vrchní a dolní části plechovek, kuželovitých částí a hrdel lahví a sklenic. U zakřivených lahví tedy bude nutné největší plochu vypočítat pouze součtem z ploch, které nejsou žádným způsobem zakřiveny.

(Bod 2.3.1 Q&A)

II. 2. Které údaje mají být uváděny v povinné velikosti písma ?

V povinné velikosti písma se uvádí ve smyslu čl. 13 odst. 2 nařízení povinné údaje podle čl. 9 odst. 1 nařízení. Na obalu se tedy v povinné velikosti písma uvede: název potravin, seznam složek, alergeny, množství zdůrazněné složky (byla-li zdůrazněna), čisté množství potravin, datum minimální trvanlivosti nebo datum použitelnosti, zvláštní podmínky uchování nebo podmínky použití, jméno nebo obchodní název a adresa PPP, země původu nebo místo provenience (ve smyslu čl. 26 nařízení), návod k použití, u nápojů s obsahem alkoholu vyšším než 1,2 % objemových skutečný obsah alkoholu v % objemových a výživový údaj.

II. 3. Vztahuje se na údaje uváděné podle čl. 10 nařízení požadavek povinné velikosti písma ?

NE. Další povinné údaje vyžadované u určitých druhů nebo skupin potravin ve smyslu čl. 10 nařízení (vazba na přílohu III) nemusí být uváděny v povinné velikosti písma. Povinná velikost písma se ve smyslu čl. 13 odst. 2 nařízení vztahuje pouze na údaje vyžadované podle čl. 9 odst. 1 nařízení. Od údajů uváděných podle čl. 10 nařízení je však nutné odlišovat údaje, které se týkají přímo jednoho z povinných údajů uváděných podle čl. 9 odst. 1 nařízení, a to např. názvu potravin (vazba na přílohu VI), které již v povinné velikosti písma uvedeny být musí.

II. 4. Jakým způsobem bude prováděna kontrola velikosti písma ?

Podle sdělení SZPI budou měřidla používaná ke kontrole velikosti písma ve smyslu § 3 zákona č. 505/1990 Sb., o metrologii, ve znění pozdějších předpisů, pracovními měřidly nestanovenými. Kalibraci si mohou uživatelé zajistit sami pomocí hlavních etalonů nebo u jiných tuzemských nebo zahraničních subjektů, které mají hlavní etalony příslušné veličiny (např. v akreditovaných kalibračních laboratořích, Českém metrologickém institutu apod.). SZPI bude používat měřící lupy s dělením 0,1 mm kalibrované u subjektu akreditovaného pro tuto činnost Českým institutem pro akreditaci.

II. 5. Jedním z povinných údajů, který má být uváděn v povinné velikosti písma, je i údaj o čistém množství potravin. Vztahuje se povinná velikost písma i na symbol „e“, kterým bývá množství potravin také některými PPP uváděno ?

Pravidla pro používání označení symbolem „e“ jsou upravena vyhláškou č. 328/2000 Sb., o způsobu zhotovení některých druhů hotově baleného zboží, jehož množství se vyjadřuje v jednotkách hmotnosti nebo objemu, ve znění pozdějších předpisů. Na tento symbol se tedy povinná velikost písma stanovená nařízením nevztahuje. O dalších souvislostech více v části III. bodě C.

II. 6. Jak stanovit největší plochu za účelem stanovení povinné velikosti písma na kelímku, který nelze před a ani po naplnění z technických důvodů potisknout, protože je vytvarován až těsně před naplněním ?

Z pohledu PPP se jedná o technickou záležitost. Nařízení v souvislosti se stanovením povinné velikosti písma nerozlišuje, zda je obal nebo nádoba technicky potisknutelný, a striktně stanoví, že se velikost písma odvíjí od velikosti největší plochy. Na tento typ výrobků lze povinné údaje umístit pouze na krycí folii (nebo na papírovém přebalu) nebo víčku, a proto bude nutné povinnou velikost písma odvíjet od největší plochy takové folie nebo víčka. PPP tedy musí hledat způsob, jak zajistit uvedení povinných údajů v povinné velikosti písma, přičemž nepovinné údaje a obchodní značení nesmí být na úkor plochy určené pro uvedení povinných údajů.

Vybrané povinné údaje

A. Označování složek

III. A. 1. Jakým způsobem se má uvádět seznam složek ?

Pravidla pro uvádění seznamu složek upravuje čl. 18 nařízení, podle něhož se seznam uvede za slovem „složení“, přičemž se uvedou všechny složky potravin seřazené sestupně podle hmotnosti stanovené v okamžiku jejich použití při výrobě potravin. Složky se označují svým specifickým názvem popřípadě podle pravidel stanovených v čl. 17 a v příloze VI nařízení. Pokud je některá ze složek anebo více složek zdůrazněna ve smyslu čl. 22 slovně nebo graficky či v názvu potravin, je nutné procentuálně vyjádřit množství takto zdůrazněné složky (tj. pravidlo QUID zůstává zachováno).

III. A. 2. Jak správně vyznačit složení výrobku, na jehož obalu jsou graficky zdůrazněny kousky čokolády ?

Je-li graficky zdůrazněna čokoláda (např. jsou na obalu vyobrazeny čokoládové lupínky nebo kousky čokolády), musí být skutečně do výrobku použita čokoláda a ve složení uvedeno množství takto zdůrazněné složky (např. 2,5 % apod.). Vzhledem k tomu, že v případě čokolády půjde o složku složenou, je nutné ve složení rozepsat i čokoládu ve smyslu § 8 odst. 8 vyhlášky č. 113/2005 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 113/2005 Sb.“).

III. A. 3. Musí se v seznamu složek uvádět umělé nanomateriály nebo existují výjimky ?

Všechny složky vyskytující se v podobě umělých nanomateriálů musí být ve smyslu čl. 18 odst. 3 nařízení jasně uvedeny v seznamu složek. Za názvy těchto složek se v závorce uvede slovo „nano“. Umělé nanomateriály není nutné do seznamu složek zařazovat, jsou-li ve formě jedné z následujících součástí potravin:

- potravinářské přídatné látky a potravinářské enzymy:
 - které jsou v dané potravine obsaženy pouze proto, že byly obsaženy v jedné nebo více složkách této potravin, v souladu se zásadou přenosu uvedenou v čl. 18 odst. 1 písm. a) a b) nařízení (ES) č. 1333/2008, pokud v konečném výrobku již neplní technologickou funkci, nebo
 - které se používají jako pomocné látky;
- nosiče a látky, které nejsou potravinářskými přídatnými látkami, avšak jsou používány stejným způsobem a ke stejnému účelu jako nosiče, a které jsou použity v nezbytně nutném množství;
- látky, které nejsou potravinářskými přídatnými látkami, avšak jsou používány stejným způsobem a ke stejnému účelu jako pomocné látky a jsou nadále přítomny v konečném výrobku, třebaže ve změněné formě.

(Bod 2.7.1 O&A)

III. A. 4. Je možné ve složení používat zkratky jako např. „pš.mouka“, „suš.syrovaťka“, „zl.přípravek“ nebo „čok.poleva“ ?

Podle čl. 18 odst. 2 nařízení mají být složky označeny svým specifickým názvem, příp. podle pravidel stanovených v čl. 17 a v příloze VI. Podle čl. 7 odst. 1 písm. a) nařízení nesmějí být informace zavádějící, zejm. pokud se týká mj. složení. Podle čl. 7 odst. 2 nařízení musí být informace o potravine přesné, jasné a spotřebitelům snadno srozumitelné.

Použití zkratk není možné – nejedná se o specifické názvy daných složek a zároveň by zkratky mohly být v některých případech zavádějící a nesrozumitelné pro průměrného spotřebitele. Zvláštní pozornost je nutné věnovat označování alergenů, kde především by se měl PPP zkratk vyvarovat.

III. A. 5. Je pojem sacharid nebo cukry dostatečnou charakteristikou složky v potravine ?

NE. Ani v jednom případě se nejedná o složky, ale o živiny, jejichž hodnota je uváděna mezi výživovými údaji. Ve složení musí být uvedeny použité složky a složkou jsou zdroje sacharidů, resp. cukrů, tedy např. cukr, mouka apod.

III. A. 6. Jak správně označovat sladidla ? Je povinné je uvést pod obecným názvem polyalkoholy mezi výživovými údaji nebo je nutné vyjmenovat konkrétní sladidlo (např. maltitol) ?

V souvislosti s povinnostmi, které při označování vyplývají z nařízení, je nutné rozlišovat dvě roviny. První je uvedení výživových údajů, kdy je údaj o polyalkoholech údajem dobrovolným, nikoli povinným, z čehož vyplývá, že tento údaj ani uveden být nemusí. Na druhou stranu ale nařízení vyžaduje jako povinný údaj uvést informaci o tom, že bylo použito sladidlo nebo sladidla, a pokud bylo použito víc jak 10 % přidaných polyalkoholů povolených nařízením (ES) č. 1333/2008, je nutné uvést informaci, že „*nadměrná konzumace může vyvolat projímavé účinky*“. Informace o přítomnosti sladidel bude tedy spotřebiteli poskytnuta jednak v blízkosti názvu („*se sladidly*“), jednak ve složení, kde bude např. konkrétně již maltitol vyjmenován buď názvem anebo E kódem, a konečně se může (ale nemusí) objevit také ve výživových údajích, pokud se výrobce rozhodne uvést i údaj týkající se polyalkoholů.

III. A. 7. Musí být ve složení uvedeno v případě označení rostlinného oleje celé označení např.: „rostlinný slunečnicový olej“ ?

NE. V seznamu složek není nutné uvádět celé spojení „*rostlinný slunečnicový olej*“. Označení složky jako „*slunečnicový olej*“ je pro splnění povinnosti označit složku specifickým názvem dostačující (čl. 18 nařízení ve spojení s částí A body 8. a 9. přílohy VII). Tento údaj se musí povinně uvádět bez ohledu na použité množství. (Bod 2.9.1 a 2.9.2 Q&A)

III. A. 8. Je možné vynechat ve složených složkách potraviny ty podsložky, které již byly jednou ve složení uvedeny ?

NE. Podsložky nelze vynechat, a to i kdyby se některé složky opakovaly (s ohledem na výjimky, kdy některé složky uváděny být nemusí ve smyslu zejm. čl. 19 a 20 nařízení). Pokud by některá z podsložek uvedena nebyla, mohl by spotřebitel být uveden v omyl tím, že jí je např. v potravině méně než ve skutečnosti. Možným řešením by však mohlo být seskupení stejných složek a stejných podsložek a následně jejich uvedení v sestupném pořadí.

III. A. 9. Je nutné rozepisovat složenou složku, které je v potravině méně než 2 % ?

ANO. Dílčí složky se uvedou samostatně ve složení potraviny vždy, a to i když jich je méně než 2 %. Pokud by se u složky pod 2 % některé látky vynechaly, protože již budou vypsány jinde ve výčtu složek, pak by to mohlo být vnímáno jako klamání spotřebitele, protože daná složená složka obsahuje více podsložek, než by de facto výrobce na obalu přiznal. Z nařízení jednoznačně vyplývá, že se složení dílčí složky pod 2 % uvede až na výjimky téměř vždy. Seznam složek u směsných složek není povinný v případech uvedených v bodě 2 písm. a) části E přílohy VII nařízení (tj. u směsné složky, jejíž složení je stanoveno v platných předpisech EU a které je méně než 2 %, u směsné složky z bylin nebo koření, které je méně než 2 %, anebo u směsné složky, u které předpisy EU nestanovují složení).

III. A. 10. Jak správně označit složení na potravině, která se sama skládá z více druhů potravin (např. mix různých druhů cukroví nebo různých druhů čokoládových bonbónů) ?

Balení mixu různých druhů potravin je nutné posuzovat případ od případu. Nařízení však primárně neřeší, jak pohlížet na balení, v nichž je obsaženo více různých druhů potravin. Legislativa výrobek typu směs cukroví nebo různých druhů bonbónů chápe jako jednu potravinu. Ve složení postačí uvést součet jednotlivých použitých surovin podle pravidel pro uvádění složek (sestupné pořadí atd.). Není nutné identifikovat a pojmenovávat jednotlivé druhy a ty potom každý zvlášť rozepisovat. I z pohledu značení alergenů je toto irelevantní, jelikož stopy alergenů z jednoho druhu v konečném důsledku mohou obsahovat všechny druhy. Pro spotřebitele by však mělo být jasné, že dané složení se vztahuje ke všem druhům např. cukroví nebo čokoládových bonbónů, obsažených v jednom balení.

III. A. 11. Za jakých podmínek lze na obalu uvést dovětek „Ilustrační foto“, když je graficky zdůrazněna určitá složka (např. u koláče s povidlovou náplní pūlené švestky nebo u závinu s kakaovou náplní pūlené kakaové plody) ?

V případě koláče, na jehož obalu budou vyobrazeny pūlené švestky, nebo závinu, na jehož obalu budou vyobrazeny kakaové plody, lze předpokládat, že spotřebiteli bude zřejmé, že výrobek tyto plody neobsahuje, ale bude očekávat, že výrobek jsou skutečně švestková povidla anebo kakaová náplň je skutečně z kaka. V takovém případě se bude jednat o zdůraznění složky, jejíž zastoupení musí být vyjádřeno v % ve složení. Dovětek by v takovém případě na obalu být ani nemusel.

III. A. 12. Jak správně označit např. koláč s náplní jahodovou, když se tato náplň skládá z jahod a ze směsi dalšího různého ovoce (např. bezinek, rybízu, višni apod.) ?

Pokud výrobek obsahuje náplň, která se skládá z více druhů ovoce, nesmí být jeho označení pro spotřebitele zavádějící. Podle SZPI ji nelze pojmenovat jen podle jedné složky (doporučuje označení např. „ovocná náplň“). Je také nutné rozlišovat mezi názvy typu „koláč s jahodovou náplní“ a „koláč s náplní s jahodami“ a podle toho také vyjádřit % zdůrazněné složky. Legislativa však explicitně nestanoví, jak má být název sestaven, resp. pouze stanoví, že musí být indikováno množství složky zdůrazněné v názvu.

III. A. 13. Je nutné u složky, která byla zdůrazněna v názvu (např. „žitný chléb“) a ve složení se objevuje několikrát, uvádět u každého slovního spojení s touto složkou (např. „žitná mouka“, „žitný kvas“) % zdůrazněné složky ?

Správně by to tak být mělo – vyžaduje se uvést % zdůrazněné složky, proto se doporučuje uvést přímo v názvu výrobku % takto zdůrazněné složky (v tomto případě žitné mouky). Potom již nebude nutné uvádět % ve složení.

III. A. 14. Je povinné u potraviny, která jako jednu ze složek obsahuje strouhanku, uvádět ve složení také složení strouhanky ? Považuje se v těchto případech strouhanka za složenou složku ?

ANO. Strouhanka je složená složka, a proto by měla být ve složení rozepsána na jednotlivé podsložky, a to včetně zvýraznění alergenů. Nařízení umožňuje pro pojmenování strouhanky složené z různých výrobků využít přílohu VII část B bod 10, není zde však umožněno vynechat složení. Proto musí být uvedeno i složení strouhanky.

III. A. 15. Je povinné uvádět na výrobcích balených v ochranné atmosféře také složení balících plynů ?

Podle čl. 10 odst. 1 nařízení je nutné uvádět kromě údajů povinných podle čl. 9 odst. 1 nařízení ještě další povinné údaje, které jsou uvedeny v příloze III nařízení. Podle bodu 1.1 této přílohy se na potravinách, jejichž trvanlivost byla prodloužena pomocí balících plynů povolených podle nařízení (ES) č. 1333/2008, uvede informace „baleno v ochranné atmosféře“. Další konkrétní požadavky na označování uvedeny nejsou a není zde ani stanovena žádná výjimka. Z části C přílohy VII nařízení však vyplývá, že potravinářské přídatné látky náležející do jedné ze skupin uvedených v této části musí být označeny názvem této skupiny, po kterém následuje jejich specifický název nebo případně jejich číslo E, a mezi těmito skupinami jsou uvedeny i balící plyny. Porovnáním několika jazykových verzí nařízení však v tomto bodě PK ČR dospěla k závěru, že namísto balících plynů mají být správně uvedeny propelanty. Nařízení tedy zakládá pouze povinnost uvádět ve složení propelanty a označovat je jejich názvem nebo E kódem. Povinnost označovat slovy „Baleno v ochranné atmosféře“ v případě, že byly při výrobě použity balící plyny, zůstává nedotčena. Přílohu VII bude tedy nutné v této části upravit korigendy.

III. A. 16. Je povinné označovat ve složení přídatné látky nebo enzymy, které byly do potraviny přidány jako součást některé ze složek, ale ve finálním výrobku již neplní technologickou funkci ?

NE. Podle čl. 20 písm. b) bod i) nařízení se nemusí v seznamu složek uvádět potravinářské přídatné látky a enzymy, které jsou v dané potravine obsaženy pouze proto, že byly obsaženy v jedné nebo více složkách této potraviny, v souladu se zásadou přenosu uvedenou v čl. 18 odst. 1 písm. a) a b) nařízení (ES) č. 1333/2008, pokud v konečném výrobku již neplní technologickou funkci. Výrobce tedy nemusí takovou přídatnou látku nebo enzym ve složení označit, přestože je finálním výrobku detekovatelná. Musí si však sám vyhodnotit, zda přídatná látka nebo enzym i ve finálním výrobku technologickou funkci neplní či zda by detekovatelné množství postačilo k určitému technologickému účelu i ve finální potravine (např. ke konzervaci). Přitom detekovatelné množství tímto způsobem neoznačené látky nařízení nestanoví. V těchto případech bude nutné posoudit kontext celé etikety. Pokud PPP použije např. označení „bez přídatných látek“ nebo „bez éček“ a ve výrobku bude přídatná látka detekovatelná, bude to považováno za klamavé označení.

III. A. 17. Je povinné označovat ve složení přídatnou látku, která nebyla do potraviny přidána, ale vznikla během výroby potraviny a je tudíž ve finálním výrobku přítomna ?

NE. Ve smyslu čl. 18 odst. 1 nařízení seznam složek obsahuje všechny složky potraviny seřazené sestupně podle hmotnosti, stanovené v okamžiku jejich použití při výrobě potraviny. PPP tedy není povinen ve složení výrobku uvádět přídatnou látku, která nebyla do potraviny přidána (a to ani jakou součást jedné ze složek) a která vznikla až v procesu výroby potraviny (např. konzervant).

III. A. 18. Je povinné uvádět u výrobků označených např. jako „*rohlík slaný*“ nebo „*rohlík sladký*“ procento v názvu zdůrazněné složky (tj. soli, cukru) ?

NE. V těchto případech se nejedná o zdůraznění složky, ale chuti potraviny, a proto není nutné uvádět % cukru nebo soli.

III. A. 19. Je při označování složek, které se při výrobě určitých potravin střídají podle toho, jak jsou momentálně dostupné, možné používat kódy tak, aby nemusely být vytvářeny 2 různé obaly ?

Informace na obalu musí být jasné a srozumitelné. PPP může vytvořit jeden obal, v němž využije např. šarže k tomu, aby odkázal na konkrétní surovinu, která byla použita. Neměl by však v takových případech používat nejednoznačné pojmy, které by potřebovaly dalšího vysvětlení (např. slovo „*kód*“).

Příklad: PPP používá při výrobě bramborových hranolků různé oleje. Využije číslo šarže k následovnému označení: „*Složení: rostlinný olej (řepkový nebo palmový viz číslo šarže)*“, přičemž následně uvede místo na obalu, kde má spotřebitel šarži hledat. Vysvětlení musí být jednoznačné, přičemž zkratky příliš používat nedoporučujeme (viz bod III. A. 4.).

III. A. 20. Je při označování možné použít označení „*přírodní barvivo*“ ?

Právní předpisy nestanoví požadavky na označování slovem „*přírodní*“ v souvislosti s použitými barvivy. Tvzení odkazující se na přírodní barviva typu „*přírodní barvivo*“, „*s přírodními barvivy*“ nebo „*bez umělých barviv*“ musí být podle obecných požadavků na označování pravdivá a nesmí uvádět spotřebitele v omyl. Vždy také bude nutné posoudit, zda dané označení neporušuje čl. 7 odst. 1 písm. c) nařízení.

III. A. 21. Jakým způsobem označovat ve složení suroviny, které se přidávají v různých formách (např. fermentovaná pšeničná mouka, sladová pšeničná mouka apod.) ?

Podle čl. 18 odst. 2 nařízení se složky označují svým specifickým názvem. PPP by měl posoudit, do jaké míry došlo ke změně původní suroviny, zda např. původní složka prošla změnou ještě před zpracováním apod. a posléze tedy i vyhodnotit, zda je tento údaj nezbytný pro informování spotřebitele.

III. A. 22. Lze použít označení „*palmový olej a palmový částečně ztužený olej v různém poměru*“ ?

NE. Ve smyslu bodu 8. a 9. části A. přílohy VII nařízení se mohou takto „*seskupit*“ pouze rostlinné oleje pocházející z různých druhů rostlin, nikoli však různého charakteru. Lze tedy uvést např. „*slunečnicový a řepkový olej v různém poměru*“ nebo „*palmový a kokosový plně ztužený tuk v různém poměru*“ apod.

III. A. 23. Jak správně uvádět rostlinné oleje, které byly použity samostatně jako složky, a složky skládající se z více rostlinných olejů ? Které lze seskupovat a které nikoli ? Kdy používat označení „*v různém poměru*“ ?

Seskupovat lze pouze ty rostlinné oleje, které by bylo nutné uvést do seznamu složek samostatně. Nelze seskupovat složky, které se samy skládají z více rostlinných olejů. Z části A bodu 8 přílohy VII vyplývá, že rafinované oleje rostlinného původu (které by měly být seřazeny podle hmotnosti) mohou být uvedeny v seznamu složek společně pod označením „*rostlinné oleje*“ a musí být bezprostředně doplněny o údaje o jejich konkrétním rostlinném původu s dovětkem „*v různém poměru*“. Pokud se sama složka ještě navíc skládá z několika rostlinných olejů, nelze na ní uplatnit toto pravidlo, tj. nelze ji „*seskupit*“ s jinými nesloženými rostlinnými oleji, a při jejím označování se uplatní požadavek uvedený v části E bodě 1 přílohy VII nařízení. Pak se u těchto olejů identifikuje jejich rostlinný původ.

Z českého překladu vyplývá, že pokud je použito souhrnné označení „*rostlinné oleje*“, musí být dále uvedeno „*v různém poměru*“. Z anglické verze nařízení však vyplývá, že tento dovětek použit být může a nemusí („... may be followed by the phrase „in varying proportions“). Ze slovenského překladu vyplývá totéž („...pričom môže nasledovať označenie „v rôznych pomeroch“). V případě české verze nařízení se tedy jedná o nesprávný překlad, který bude napraven při nejbližších korigendech.

Vybrané povinné údaje

B.

Označování alergenů

III. B. 1. Jak správně zdůrazňovat alergenní složky potravin? Musí být jasně odlišen celý název této složky nebo stačí, aby byla odlišena ta část, která označuje látku nebo produkt vyvolávající alergie nebo nesnášenlivost?

Při uvádění složek musí PPP zvýraznit název látky/produktů, jež odpovídají látkám/produktům uvedeným v příloze II nařízení. Musí být zvýrazněna ta část názvu složky, která odpovídá látkám/produktům uvedeným v příloze II nařízení. Zvýraznění celého názvu dotčené složky však bude považováno rovněž za splnění požadavků nařízení. Jestliže je název složky tvořen několika samostatnými slovy, musí být zvýrazněna pouze taková látka či takový produkt, jež vyvolávají alergie nebo nesnášenlivost.

(Bod 2.4.1 Q&A)

Příklady zvýraznění tučným písmem: „**mléko**“, „**smetana**“, „**pšeničná mouka**“ ale lze i „**pšeničná mouka**“, „**sušené mléko**“ ale lze i „**sušené mléko**“.

Nařízení nestanoví přesnou formu zvýraznění alergenů na obalech potravin, tj. není v něm uvedeno, zda má být alergen uveden za pomlčkou, v závorce nebo přímo tučným písmem apod. Musí být pouze zvýrazněn tak, aby byl jasně odlišen od ostatních složek ve složení. A spotřebiteli musí být jasné, že se ve složení alergen nachází. Např. doplnění typu „**smetana** (obsahuje **mléko**)“ není vyžadováno. Takto zvýrazněna musí být všechna slova, a to i když se v textu vyskytují opakovaně. Také je nutné mít na paměti, že je potřeba zachovat dobrou čitelnost povinných údajů.

III. B. 2. Jak zvýraznit alergeny, pokud jsou jimi všechny složky ve složení?

Pokud jsou všechny složky určité potraviny látkami vyvolávajícími alergie nebo nesnášenlivost, musí být všechny tyto složky uvedeny v seznamu složek a musí být zvýrazněny. Způsoby takového zvýraznění jsou do určité míry flexibilní, zvýraznit je možno např. typem či stylem písma nebo barvou pozadí. Jestliže jsou všechny složky uvedeny v příloze II, musí být odlišeny od jiných povinných údajů, jako je např. slovo „*složky*“ uvozující seznam složek.

Zvýraznění složek vyvolávajících alergie nebo nesnášenlivost v seznamu složek slouží k tomu, aby spotřebitelé pročítali seznam složek a aby se spotřebitelé trpící alergiemi nebo nesnášenlivostí určitých potravin (které jsou spouštěny zejm. látkami neuvedenými v nařízení, jako je např. hrášek) mohli informovaně rozhodnout, které potraviny jsou pro ně bezpečné.

(Bod 2.4.2 Q&A)

III. B. 3. Jakým způsobem vyznačovat alergeny na obalech nebo nádobách, jejichž plocha je menší než 10 cm²?

U obalů nebo nádob, jejichž největší plocha nepřesahuje 10 cm², lze seznam složek vynechat. Není-li seznam složek uveden, musí se povinně uvádět výskyt látek nebo produktů vyvolávajících alergie nebo nesnášenlivost v dotčených potravinách, a to tak, že se po slově „*obsahuje*“ uvede název látky nebo produktu, jež vyvolává alergie nebo nesnášenlivost.

Na tento případ se také vztahuje obecné pravidlo, podle kterého se přítomnost látek nebo produktů vyvolávajících alergie nebo nesnášenlivost nemusí uvádět tehdy, kdy název potraviny jednoznačně odkazuje na dotčenou látku nebo produkt. Analogicky není v takovém případě zapotřebí žádné zvýraznění nebo zdůraznění látek či produktů vyvolávajících alergie a nesnášenlivost.

(Bod 2.4.3 Q&A)

III. B. 4. Lze uvádět na obalech větu „*Může obsahovat stopy...*“ nebo „*Vyrobena v závodě, který zpracovává...*“?

Alergeny musí být uvedeny ve složení vždy, když jsou do potraviny záměrně přidány (s některou ze složek apod.). Uvedení věty typu „*Obsahuje alergeny uvedené ve složení*“ je informací navíc, která nesmí být uvedena na úkor prostoru pro povinné údaje.

Věta „*Může obsahovat stopy (alergenu neuvedeného ve složení)*“ je informací pro spotřebitele, která mu má říct, že ve stejném závodě nebo na stejné lince jsou zpracovávány i jiné suroviny s jiným alergenem a, přestože se výrobce snaží dodržovat zásady správné hygienické praxe, mohou se stopy jiných alergenů než ze surovin vyskytovat i v dané potravine. Ani tyto informace však nesmí být zavádějící – ve výrobě, kde se zpracovává pouze mouka, vejce, oříšky nelze uvést na etiketě výrobku, že může obsahovat stopy alergenů, které se ve výrobě vůbec nepoužívají (např. celer).

III. B. 5. Lze používat označení „bez alergenů“ ?

Nařízení neobsahuje pravidla pro uvádění takového označení. Je nutné vycházet z obecných požadavků na označování potravin, kdy uváděné údaje nesmí být zavádějící a nesmí uvádět spotřebitele v omyl (čl. 7 nařízení). Přestože existuje v současné době uzavřený seznam alergenů uvedený v příloze II nařízení, nelze dopředu vyloučit, že konkrétní potravinu nevyvolá u některých spotřebitelů alergii nebo intoleranci, proto se doporučuje takové označení vůbec nepoužívat.

III. B. 6. Jaké jsou tolerance týkající se alergenů a co se považuje za mnohonásobné překročení meze detekce ?

Pokud vycházíme ze situace, kdy alergen nebyl do potravin přidán jako složka, ale na obale je uvedeno upozornění pro spotřebitele „Může obsahovat stopy...“, pak by měl být takový alergen pod hodnotou citlivosti akreditované laboratorní metody (na potravinu bude pohlíženo, jakože alergen neobsahuje).

Tolerance v žádném právním předpise stanoveny nejsou. Pokud je obsah alergenu v potravině na hranici meze stanovitelnosti akreditované laboratorní metody anebo nepatrně vyšší (např. pro účely kontroly SZPI považuje za nepatrně vyšší hodnoty max. 10 krát vyšší), lze hovořit o stopovém množství a označování by mohlo být považováno za vyhovující.

Větu „Může obsahovat stopy...“ nelze v žádném případě používat neomezeně. Je nutné, aby si PPP prověřil, zda má správně vypracován HACCP, jaké jsou rozborů apod.

III. B. 7. Může PPP poskytovat informace o alergenech, které byly použity při výrobě nebo přípravě nebalených potravin, pouze na žádost spotřebitele ?

NE. Pravidla pro poskytování informací na nebalených potravinách jsou uvedena v čl. 44 nařízení. V případech, kdy se při výrobě nebalených potravin používají látky uvedené v příloze II, je uvádění údajů o alergenech povinné. Tyto údaje musí být dostupné a snadno přístupné, aby byl spotřebitel informován o tom, že se u nebalených potravin řeší problematika alergenů a nesnášenlivosti. Z tohoto důvodu není možné uvádět údaje o alergenech pouze na žádost spotřebitele.

(Bod 2.5.1 Q&A)

III. B. 8. Může PPP poskytovat informace o alergenech, které byly použity při výrobě nebo přípravě nebalených potravin, jiným způsobem než na etiketě např. využívat nástrojů moderní technologie nebo slovního vyjádření ?

Členské státy mohou přijmout vnitrostátní opatření, jimiž stanoví způsoby poskytování informací o alergenech. V zásadě jsou při poskytování informací o potravinách včetně informací o alergenech přípustné všechny způsoby komunikace, které umožní spotřebiteli, aby si na základě těchto informací informovaně vybral určitou potravinu – např. etiketa, jiný příložený materiál nebo jakýkoli jiný způsob včetně využití nástrojů moderní technologie nebo verbální komunikace (tzn. ověřitelné ústní informace).

Jestliže nejsou přijata vnitrostátní opatření, platí pro nebalené potraviny a označování látek nebo produktů vyvolávajících alergii nebo nesnášenlivost příslušná ustanovení nařízení. Tyto informace o alergenech musí být uváděny písemnou formou, pokud členské státy nepřijaly specifická vnitrostátní opatření.

(Bod 2.5.2 Q&A)

III. B. 9. Mohou členské státy v rámci vnitrostátních opatření povolit, aby byly informace o alergenech, jež byly použity při výrobě nebo přípravě nebalených potravin, poskytovány pouze na žádost spotřebitele ?

Poskytování informací o alergenech „na žádost“ není považováno za „způsob poskytování informací“. Avšak z hlediska účelnosti mohou vnitrostátní opatření stanovit, že podrobné informace o alergenech nebo nesnášenlivosti v souvislosti s výrobou nebo přípravou nebalených potravin mohou být poskytnuty na žádost spotřebitele pod podmínkou, že PPP na dobře viditelném místě uvede sdělení, které musí být dobře patrné, snadno čitelné a je-li to vhodné nesmazatelné, v němž bude uvedeno, že tyto údaje lze získat na vyžádání. Tento kombinovaný postup by již spotřebiteli naznačil, že se u těchto nebalených potravin řeší problematika alergenů a že takové informace jsou dostupné a snadno přístupné.

(Bod 2.5.3 Q&A)

Vybrané povinné údaje

C. Údaj o čistém množství potravin

III. C. 1. Jak vyznačit čisté množství potravin u polotekutých nebo polotuhých potravin ?

Podle stávajícího znění vyhlášky č. 113/2005 Sb. se u polotekutých, polotuhých a šlehaných potravin vyznačí údaj o objemu v mililitrech, centilitrech nebo litrech, nebo hmotnosti v gramech nebo kilogramech. Podle čl. 23 odst. 1 nařízení se rozlišuje pouze na tekuté produkty a ostatní. PPP se tedy musí sám rozhodnout, které označení zvolí – nyní se připouští obojí. Nicméně po ukončení přechodného období již nebude možné na uvádění čistého množství aplikovat vyhlášku č. 113/2005 Sb. (polotekuté, polotuhé a šlehané potraviny) a bude možné rozlišovat pouze na tekuté produkty a ostatní. Podle toho také PPP zařadí potravinu za účelem vyjádření čistého množství.

III. C. 2. Jak pohlížet na hodnoty čistého množství potravin a hodnoty uvedené symbolem „e“ uváděné najednou na tomtéž obalu ?

Podle čl. 9 odst. 1 písm. e) nařízení je jedním z povinných údajů údaj o čistém množství potravin. K tomuto údaji se nevztahují žádné záporné hmotnostní odchylky, nestanoví-li se ve zvláštních právních předpisech či přímo v národních právních předpisech jednotlivých členských států ve smyslu čl. 42 nařízení jinak.

Pro uvádění množství označeného symbolem „e“ se uplatní požadavky jiných právních předpisů (viz bod II. 5.) a především se k takovému označení vztahují záporné hmotnostní odchylky.

Na obalu se tedy nemohou objevit oba údaje společně. Mohlo by to být považováno za zavádějící a klamavou informaci.

III. C. 3. V případech, kdy se uvádí údaj o čistém množství na balených potravinách, které se skládají z několika samostatně balených položek, jejich velikost se může lišit, musí PPP také uvádět celkový počet jednotlivých balení ? Může tento údaj označovat průměrný počet ?

Bod 4 přílohy IX nařízení. Pokud se potraviny v hotovém balení skládají ze dvou nebo více jednotlivých balení, která nejsou považována za prodejní jednotky a která neobsahují stejné množství téhož produktu, musí být kromě údaje o čistém množství celého balení uveden i údaj o celkovém počtu těchto jednotlivých balení.

V případech, kdy v souvislosti se zavedenými výrobními postupy nelze uvést přesný údaj o celkovém počtu jednotlivých balení, a to z technických důvodů (není prováděna kontrola počtu kusů) nebo v důsledku jiných výrobních omezení, může tento počet výjimečně vyjadřovat průměrný počet. Lze rovněž použít výraz „přibližně“ nebo podobnou formulaci či zkratku.

(Bod 2.12.1 Q&A)

III. C. 4. Musí se na obalu uvádět čistá hmotnost a čistá hmotnost po odkapání ?

Nařízení v bodě 5 přílohy IX nařízení stanoví, že u pevných potravin v nálevu se při označování uvádí též čistá hmotnost po odkapání. V případě potravin s polevou (špatný překlad, rozumí se „glazurou“) se uvádí čistá hmotnost potravin bez glazury.

U pevných potravin v tekutém nálevu se musí kromě údaje o čisté hmotnosti/množství uvádět i údaj o čisté hmotnosti po odkapání. Pro účely tohoto bodu se zmrazená nebo hluboce zmrazená voda považuje za tekutý nálev, což s sebou nese povinnost uvádět na etiketě informace jak o čisté hmotnosti, tak i o čisté hmotnosti po odkapání. Kromě toho nařízení stanoví, že pokud mají zmrazené nebo hluboce zmrazené potraviny glazuru, nesmí se do čisté hmotnosti započítávat hmotnost samotné glazury (čistá hmotnost potravin bez glazury).

V důsledku toho je deklarovaná čistá hmotnost potravin s glazurou totožná s čistou hmotností této potravin po odkapání. Z tohoto důvodu a vzhledem k tomu, že je třeba zabránit, aby byl spotřebitel uveden v omyl, mohou se údaje o čisté hmotnosti uvádět těmito způsoby:

- dvojitý údaj:
 - čistá hmotnost: X g
 - hmotnost po odkapání: X g
- komparativní údaj:
 - čistá hmotnost =
 - = hmotnost po odkapání = X g
- jeden údaj:
 - hmotnost po odkapání X g

(Bod 2.12.2 Q&A)

Vybrané povinné údaje

D. Datum zmrazení potravin

III. D. 1. Musí se povinně na etiketách u nebaleného zmrazeného masa, zmrazených masných polotovarů a zmrazených nezpracovaných produktů rybolovu uvádět datum zmrazení nebo (u produktů zmrazených více než jednou) datum prvního zmrazení ?

NE. Datum zmrazení se musí povinně uvádět pouze na etiketách baleného zmrazeného masa, zmrazených masných polotovarů a zmrazených nezpracovaných produktů rybolovu. Členské státy mohou rozšířit tento požadavek i na nebalené produkty tohoto typu. (Bod 2.10.1 Q&A)

III. D. 2. Jak jsou definovány „nezpracované produkty rybolovu“ ?

Produkty rybolovu zahrnují všechny mořské nebo sladkovodní živočichy (s výjimkou živých mlžů, živých ostnokožců, živých pláštěnců a živých mořských měkkýšů a všech savců, plazů a žab) volně žijící nebo pocházející z umělého chovu, včetně všech jedlých forem, částí a produktů těchto živočichů. Nezpracované produkty rybolovu jsou takové produkty, které neprošly zpracováním a patří mezi ně produkty dělené, porcované, oddělené, plátkované, vykostěné, sekané, stažené, drcené, krájené, očištěné, nařezané, loupané, mleté, chlazené, mražené, hluboce zmrazené nebo rozmrazené. (Bod 2.10.2 Q&A)

III. D. 3. Jak má být vyznačeno datum zmrazení ?

Datum zmrazení nebo datum prvního zmrazení musí být uvedeno tímto způsobem:

- před datem se uvede výraz „Zmrazeno dne...“ a
- u těchto slov bude uvedeno samotné datum nebo odkaz, kde se datum na obalu nachází, přičemž
- datum se uvádí v nekódovaném tvaru v pořadí den, měsíc a rok, např. „Zmrazeno dne DD/MM/YYYY“.

(Bod 2.10.3 Q&A)

III. D. 4. V souvislosti s uváděním informací o produktech rybolovu, je v nějakém právním předpise stanoveno, jakým způsobem tyto produkty označovat ?

Pravidla pro označování ryb jsou uvedena v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1379/2013 ze dne 11. prosince 2013 o společné organizaci trhů s produkty rybolovu a akvakultury a o změně nařízení Rady (ES) č. 1184/2006 a (ES) č. 1224/2009 a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 104/2000. Nařízení se vztahuje na ulovené volně žijící ryby a produkty akvakultury prodávané spotřebitelům nebo zařízením společného stravování.

Nařízení stanoví, za jakých podmínek má být používáno označení „uloveno“ nebo „chováno“, stanoví rovněž pravidla pro označování původu údajem o odlovu nebo produkce. Na obalu by se tedy měla objevit oblast, v níž byl produkt odloven nebo odchován, a kategorie lovného zařízení použitého při rybolovu. Pokud je spotřebiteli nebo zařízením společného stravování nabízen smíšený produkt složený z téhož druhu, který byl však získán různými způsoby produkce, označí se způsob produkce u každé šarže. Členské státy mohou osvobodit od požadavků uvedených v nařízení malá množství produktů prodávaná přímo z rybářských plavidel spotřebitelům za předpokladu, že jejich hodnota nepřekročí určitou finanční částku. Produkty rybolovu a akvakultury a jejich balení opatřená etiketou nebo štítem před 13. prosincem 2014, které nejsou v souladu s tímto nařízením, je možné uvádět na trh až do vyčerpání zásob. Nařízení bude aplikovatelné od stejného okamžiku jako nařízení (EU) č. 1169/2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům.

Vybrané povinné údaje

E. Prodej potravin na dálku

III. E. 1. Jestliže jsou potraviny nabízeny k prodeji na dálku, kdo odpovídá za poskytování informací spotřebitelům a kdo nese odpovědnost za uvádění a správnost informací o potravinách ?

PPP odpovědným za informace o potravinách je ve smyslu čl. 8 nařízení ten provozovatel, pod jehož jménem nebo obchodním jménem je potravina prodávána. Tento PPP musí zajistit, že spotřebitel dostane informace o potravinách a že tyto informace budou přesné.

V případech, kdy jsou potraviny nabízeny k prodeji na dálku ve smyslu čl. 14 nařízení, nese odpovědnost za poskytnutí povinných informací o potravinách před dokončením nákupu vlastník webových stránek. (Bod 2.6.1 Q&A)

III. E. 2. Jestliže jsou potraviny prodávány na dálku, jaké druhy informací musí odpovědný PPP poskytnout a v jaké etapě prodeje ?

Je nutné rozlišovat mezi balenými potravinami ve smyslu čl. 2 odst. 2 písm. e) nařízení a nebalenými potravinami nabízenými k prodeji na dálku podle čl. 14 nařízení.

A) BALENÉ potraviny:

Před dokončením nákupu je odpovědný PPP povinen zpřístupnit všechny povinné informace o potravinách definované v čl. 2 odst. 2 písm. c) nařízení, kromě data minimální trvanlivosti nebo data použitelnosti. Definice „*povinných informací o potravinách*“ zahrnuje všechny informace, které se musí povinně poskytnout konečnému spotřebiteli v souladu s legislativou EU obecně, nikoli pouze na základě tohoto nařízení. Povinné informace o potravinách musí být uvedeny v materiálu podporujícím prodej na dálku nebo musí být poskytnuty jinými vhodnými prostředky jasně určenými PPP, aniž by na konečného spotřebitele byly přenášeny dodatečné náklady.

Kromě toho je PPP povinen poskytnout veškeré povinné údaje v okamžiku doručení (včetně data minimální trvanlivosti nebo data použitelnosti).

B) NEBALENÉ potraviny:

PPP je povinen uvádět pouze informace o alergenech, ledaže by vnitrostátní opatření vyžadovala uvádění všech údajů uvedených v čl. 9 a 10 nařízení, případně některých z nich. Informace o alergenech nebo jakékoli jiné údaje vyžadované vnitrostátní legislativou musí být poskytnuty a) před dokončením prodeje, a to buď uvedením v materiálu podporujícím prodej na dálku, nebo jinými vhodnými prostředky jasně určenými PPP, aniž by na konečného spotřebitele byly přenášeny dodatečné náklady, a b) také v okamžiku doručení. (Bod 2.6.2 Q&A)

III. E. 3. Musí PPP před dokončením nákupu uvádět v souladu se směrnicí 2011/91/EU číslo šarže u balených potravin prodáváných na dálku ?

Povinné informace o potravinách zahrnují všechny údaje, které se musí povinně poskytovat konečnému spotřebiteli podle předpisu EU. Číslo šarže je stanoveno ve směrnici EP a Rady 2011/91/EU ze dne 13. prosince 2011 o údajích nebo značkách určujících šarži, ke které potravina patří. Tyto informace však nejsou určeny pro konečného spotřebitele. Je to především nástroj sloužící ke sledovatelnosti potravin a nemá vliv na výběr spotřebitele. Vzhledem k této situaci a z praktických důvodů není stanovena povinnost poskytovat tuto informaci před dokončením nákupu. (Bod 2.6.3 Q&A)

Vybrané povinné údaje

F. Ostatní

III. F. 1. Mohou PPP používat v „návodu k použití“ grafické symboly pánve a trouby bez slovního vyjádření výrazů „pánev“ a „trouba“ ?

NE. Povinné údaje, jako je návod k použití, se uvádějí nejprve vždy slovy a čísly. Piktogramy nebo symboly tato slovní vyjádření mohou pouze doplňovat.

EK může v budoucnosti přijmout akty v přenesené pravomoci/prováděcí akty, na jejichž základě může být jeden nebo více údajů vyjádřen piktogramy nebo symboly namísto slov nebo čísel. (Bod 2.2.1 Q&A)

III. F. 2. Čeho se týká údaj o přítomnosti vody uvedený v názvu potraviny ve smyslu bodu 6 přílohy VI ?

Záměrem tohoto požadavku je chránit spotřebitele před nekalými a zavádějícími praktikami v případě masa a produktů rybolovu, které mají podobu krájeného masa, kusu masa, plátku masa, porce masa nebo jatečně upraveného těla zvířat a do kterých byla v průběhu výrobního procesu přidána voda, nikoli však z technologických důvodů. Spotřebitelé nepředpokládají, že by se v těchto potravinách vyskytovalo významné množství vody. Přidáním vody se může zvýšit hmotnost masných/rybích polotovarů. Z tohoto důvodu údaj o přítomnosti přidané vody, který je uveden v názvu těchto potravin, umožňuje spotřebiteli rozpoznat takové potraviny na první pohled. (Bod 2.11 Q&A)

III. F. 3. Kdy musí název potraviny obsahovat údaj o přítomnosti vody do ní přidané, pokud množství přidané vody představuje více než 5 % hmotnosti konečného výrobku ?

Údaj o přítomnosti přidané vody, pokud množství přidané vody představuje více než 5 % hmotnosti konečného výrobku, se musí uvádět u názvu potraviny v těchto případech:

- u masného výrobku a masného polotvaru, který má podobu krájeného masa, kusu masa, plátku masa, porce masa nebo jatečně upraveného těla zvířat;
- u produktů rybolovu a upravených produktů rybolovu, které mají podobu krájeného masa, kusu masa, plátku masa, porce masa, filé nebo celého produktu rybolovu.

O tom, zda potravina splňuje tyto požadavky, rozhodují v konkrétních případech primárně PPP a následně členské státy v rámci dozorové činnosti. V tomto smyslu se musí vzít v úvahu vzhled potraviny. Konkrétně u potravin, jako jsou salámy/uzeniny (např. mortadela, hot dog), jelita, sekaná, paštiky z masa/ryb, masové/rybí kuličky by se tento údaj nemusel uvádět. (Bod 2.11.1 Q&A)

III. F. 4. Za jakých podmínek lze uvádět při označování dovětek „Ilustrační foto“ nebo „Návod k servírování“ ?

Označení „Ilustrační foto“, které ukazuje potravinu/složku, která se jasně nepojí s potravinou (např. zelená petrželka na ozdobení bramborové kaše), by mohlo být akceptovatelné, protože spotřebiteli bude jasné, že čerstvá zelená petrželka není součástí balení. Je nutné tedy posoudit, zda nedochází ke klamání ve smyslu čl. 7 odst. 1 písm. a) nařízení. Pokud by se spotřebitel mohl domnívat, že uvedená potravina/složka ve výrobku obsažena být může, pak je takové označení nevyhovující. Zároveň je k takovému typu označení nutné přistupovat s ohledem na možné uplatnění pravidel pro zdůrazňování složek.

Pojem „Ilustrační foto“ není právními předpisy definován, proto je vhodnější v případech, ve kterých je to možné, raději používat označení „Návod k servírování“.

III. F. 5. Za jakých podmínek lze používat označení „dětský/á/é“ ?

Nejedná-li se o potraviny pro kojence a malé děti (počáteční a pokračovací výživa, obilná a ostatní výživa určená pro kojence a malé děti), které jsou upraveny zvláštními právními předpisy, pak konkrétní podmínky pro používání označení výrazem „dětský“ upraveny nejsou a uplatní se obecné pravidlo, že způsob označení nesmí uvádět spotřebitel v omyl. PPP by tedy měl být minimálně schopen doložit, proč potravinu takto označil (např. snížil obsah soli, pak lze používat schválené výživové tvrzení, apod.).

Výživové údaje

IV. 1. Vztahuje se povinnost uvádět výživové údaje na všechny potraviny ?

Povinné uvádění výživových údajů se ve smyslu čl. 29 nařízení nevztahuje na potraviny, které se řídí vlastními pravidly pro uvádění výživových údajů a kterými jsou:

- doplňky stravy;
- přírodní minerální vody;
- potraviny určené pro zvláštní výživu, ledaže by neexistovaly žádné zvláštní předpisy týkající se údajů uváděných v rámci výživového označování výrobků. *(Viz také bod 3.1 Q&A)*

IV. 2. Které výživové údaje se musí povinně uvádět ?

Povinné uvádění výživových údajů na balených potravinách musí podle čl. 30 odst. 1 nařízení zahrnout všechny následující údaje: energetická hodnota, množství tuků, nasycených mastných kyselin, sacharidů, cukrů, bílkovin a soli.

Údaj týkající se množství soli nelze v žádném případě zaměnit za údaj týkající se sodíku. Pouze v případech, kdy je sůl v potravine obsažena výlučně v důsledku přirozeně se vyskytujícího sodíku, lze v těsné blízkosti výživových údajů umístit formulaci např. „*Sůl je v potravine obsažena pouze v důsledku přirozeně se vyskytujícího sodíku*“.

Jsou-li energetická hodnota nebo obsah živin ve výrobku zanedbatelné, lze informace o nich nahradit ve smyslu čl. 34 odst. 5 nařízení např. prohlášením „*Obsahuje zanedbatelné množství...*“ umístěným v těsné blízkosti výživových údajů.

U nebalených potravin lze obsah výživových údajů omezit ve smyslu čl. 30 odst. 5 ve spojení s čl. 44 nařízení na údaje o energetické hodnotě nebo na údaje o energetické hodnotě a o obsahu tuků, nasycených mastných kyselin, cukrů a soli. *(Viz také bod 3.2 Q&A)*

IV. 3. V jakém pořadí se povinné výživové údaje musí uvádět ?

Povinné výživové údaje se musí uvádět v pořadí, v jakém jsou vyjmenovány v čl. 30 odst. 1 nařízení, tj. jako:

- energetická hodnota
- tuky
 - nasycené mastné kyseliny
- sacharidy
 - cukry
- bílkoviny
- sůl

Pořadí povinných výživových údajů nelze změnit. Povinné výživové údaje musí být umístěny podle čl. 34 odst. 1 ve stejném zorném poli a je-li na obalu dostatek místa, musí být ve smyslu čl. 34 odst. 2 nařízení uvedeny v tabulce s přiřazenými číselnými hodnotami. Při nedostatku místa se uvedou v řadě za sebou. *(Viz také bod 3.2 Q&A)*

IV. 4. V jakých jednotkách se výživové údaje musí uvádět ?

Povinné výživové údaje se, stejně jako nepovinné výživové údaje, musí uvádět podle čl. 34 odst. 2 nařízení společně s přiřazenými číselnými hodnotami uvedenými v měrných jednotkách stanovených v příloze XV nařízení. Údaje o obsahu živin se vyjadřují v gramech (g) na 100 g nebo 100 ml. Údaje o energetické hodnotě se vyjadřují v kilojoulech (kJ) a v kilokaloriích (kcal) na 100 g nebo 100 ml. *(Viz také bod 3.3 Q&A)*

IV. 5. Mohu označit „energetickou hodnotu“ pouze jako „energie“ a mohu ji vyjádřit pouze v „kJ“ ?

NE. Nařízení pracuje stále s pojmem „energetická hodnota“. Povinným údajem je podle čl. 30 odst. 1 nařízení údaj o energetické hodnotě. Z toho lze tedy dovodit, že tento údaj nelze pojmenovat jako „energie“. Nelze argumentovat nedostatkem místa apod. Žádná výjimka pro přejmenování v nařízení stanovena není. Navíc, výraz „energie“ má jiný význam než výraz „energetická hodnota“.

Energetickou hodnotu nelze uvádět pouze v kJ nebo pouze v kcal – vždy musí být systematicky uváděny obě hodnoty, což vyplývá z přílohy XV nařízení.

IV. 6. Jak správně nazvat tabulku s výživovými údaji ?

Nařízení nestanoví, jak nazvat tabulku s výživovými údaji. Pokud vycházíme z požadavku uvedeného v čl. 9 odst. 1 písm. l) nařízení, plně postačí tabulku nazvat „Výživové údaje...“. Další požadavky nařízení týkající se např. toho, že mají být průměrné apod., se týkají kvality údajů jako takových, nikoli samotného označení povinné informace, kterou musí PPP na potravině uvést (tedy „výživových údajů“).

Pozn.: Navíc, při přípravě dvojjazyčného textu CZ/SK bude takové označení výhodou, jelikož ve slovenštině je text po korigendech totožný.

IV. 7. V jaké velikosti písma se uvádí povinné výživové údaje ?

Povinné výživové údaje musí být uváděny v povinné velikosti písma, tedy buď ve velikosti písma 1,2 mm anebo 0,9 mm v závislosti na největší ploše obalu (přičemž platí samozřejmě výjimka týkající se největší plochy menší než 25 cm²).

(Viz také bod 3.2 Q&A)

IV. 8. Kdy už musím uvádět výživové údaje v tabulkové formě a kdy postačí je uvést lineárně ?

V čl. 34 odst. 2 nařízení se pouze stanoví, že při nedostatku místa se výživové údaje uvedou v řadě za sebou (tj. lineárně). Nestanoví se, kdy je již na obalu nedostatek místa, aby postačilo uvést výživové údaje lineární formou. Je tedy nutné vycházet z obecných požadavků na viditelnost a čitelnost povinných údajů, které nesmí být žádným způsobem skryty, zastřeny ani přerušeny jiným textem či vyobrazením. Pokud je na obalu dostatek místa např. na obrázky a jiný nepovinný text, pak je na obalu dostatek místa i na tabulku s výživovými údaji. Nepovinné údaje či obrázky nemají nikdy před povinnými přednost.

IV. 9. Jaké platí výjimky z povinného uvádění výživových údajů ?

Od povinného uvádění výživových údajů jsou osvobozeny potraviny uvedené v příloze V nařízení (např. sůl, sladidla, bylinné a ovocné čaje apod.). Jsou-li výživové údaje poskytovány dobrovolně, musí splňovat požadavky, které platí pro povinné výživové údaje. Avšak:

- u alkoholických nápojů není nutné uvádět výživové údaje a lze uvést pouze údaje o energetické hodnotě. Není stanoven žádný konkrétní formát;
- u nebalených potravin se mohou výživové údaje omezit na údaje o energetické hodnotě nebo na údaje o energetické hodnotě a obsahu tuku, nasycených mastných kyselin, cukrů a soli. Výživové údaje mohou být uváděny pouze v přepočtu na jednu porci nebo jednotku spotřeby za předpokladu, že je kvantifikována porce/jednotka a je stanoven počet porcí/jednotek.

(Viz také bod 3.5 Q&A)

IV. 10. Jaké další živiny lze na obalu uvádět ?

Povinné výživové údaje lze ve smyslu čl. 30 odst. 2 doplnit o údaj týkající se jedné nebo více těchto živin:

- mononenasyčené mastné kyseliny;
- polynenasycené mastné kyseliny;
- polyalkoholy;
- škroby;
- vláknina;
- vitamíny a minerální látky uvedené v příloze XIII.

Dobrovolně lze uvést i je jeden z těchto údajů (nemusí být povinné všechny – PPP si může vybrat). Při uvedení dobrovolných výživových údajů by mělo být v případech, kdy je to vhodné, zachováno následující pořadí:

- energetická hodnota
- tuky
 - nasycené mastné kyseliny
 - mononenasyčené mastné kyseliny
 - polynenasycené mastné kyseliny
- sacharidy
 - cukry
 - polyalkoholy
 - škroby
- vláknina
- bílkoviny
- vitamíny a minerální látky.

→ dobrovolné údaje se uvádí v měrných jednotkách uvedených v příloze XV a nelze je uvádět v % referenčních hodnot příjmu

→ nelze již mezi výživovými údaji uvádět údaje o dalších (nepovolených) živinách (TFA, cholesterol apod.)

→ údaje spojené s uvedením výživového či zdravotního tvrzení se uvádějí v těsné blízkosti výživových údajů, nikoli mezi nimi, pokud se daná látka neobjevuje mezi výživovými údaji

→ dobrovolné údaje nemusí být uvedeny v povinné velikosti písma

(Viz také bod 3.6 Q&A)

IV. 11. Které vitamíny a minerální látky a v jakých jednotkách lze na obalu uvádět ?

Vitamíny a minerální látky, které lze na obalech ve smyslu čl. 30 odst. 2 písm. f) nařízení uvádět, jsou vyjmenovány v příloze XIII nařízení. Musí být uváděny v jednotkách specifikovaných v příloze, a to na 100 g nebo na 100 ml a zároveň také v % referenčních hodnot příjmu na 100 g nebo na 100 ml (viz. čl. 32 odst. 3 nařízení). Kromě toho může být tato informace uváděna podle čl. 33 odst. 1 písm. a) nařízení také v přepočtu na porci nebo jednotku spotřeby.

(Viz také bod 3.7 Q&A)

IV. 12. Lze na obalu deklarovat jakékoli vitamíny a minerální látky, které jsou v potravině obsaženy ?

NE. Vitamíny a minerální látky, které lze na obalech deklarovat, musí být v potravině přítomny alespoň ve významném množství. Pokud jich je méně, nesmí se na obalu uvést vůbec. Významným množstvím se ve smyslu bodu 2 části A přílohy XIII rozumí:

- 15 % referenční hodnoty příjmu pro daný vitamín nebo minerální látku na 100 g nebo 100 ml v případě produktů jiných, než jsou nápoje,
- 7,5 % referenční hodnoty příjmu pro daný vitamín nebo minerální látku na 100 ml v případě nápojů nebo
- 15 % referenční hodnoty příjmu pro daný vitamín nebo minerální látku na porci v případě, že balení obsahuje pouze jednu porci.

(Viz také bod 3.7 Q&A)

IV. 13. Jaký pojem používat pro deklaraci vitamínů a minerálních látek – „referenční hodnota příjmu“ nebo „denní referenční hodnota příjmu“ ? Lze použít označení „DDD“ ?

Příloha XIII nařízení se souhrnně nazývá „Referenční hodnoty příjmu“, kdy v části A jsou uvedeny denní referenční hodnoty pro vitamíny a minerální látky a v části B jsou uvedeny referenční hodnoty příjmu pro energetickou hodnotu a vybrané živiny. Z čl. 32 odst. 3 nařízení vyplývá, že pokud se uvádějí údaje o vitamínech a minerálních látkách, vyjadřují se také jako % podíl referenčních hodnot příjmu. Z toho lze dovodit, že postačí označení „referenční hodnota příjmu“ (jedná se o nadřazený pojem).

Označení „DDD“ by správně tedy nemělo být používáno, a to ani na doplňcích stravy (nejde o legální pojem ve smyslu nařízení). U doplňků stravy se pravděpodobně ještě povedou diskuse o možnosti používat i nadále označení „NRV“.

IV. 14. Které údaje lze uvádět, kromě vitamínů a minerálních látek, v % podílu referenčních hodnot příjmu ?

Podle čl. 32 odst. 4 nařízení lze v % podílu referenčních hodnot příjmu pouze povinné výživové údaje (pomineme-li údaj o vitamínech a minerálních látkách). Tzn. jako % podíl referenční hodnoty příjmu lze uvést pouze údaj o energetické hodnotě, obsahu tuků, nasycených mastných kyselin, sacharidů, cukrů, bílkovin a soli, a to na 100 g nebo 100 ml. Kromě nebo namísto takového vyjádření na 100 g nebo na 100 ml se mohou podle čl. 33 odst. 1 nařízení % podíly referenčních hodnot příjmu vyjádřit v přepočtu na jednu porci nebo jednotku spotřeby.

Referenční hodnoty příjmu pro energetickou hodnotu a živiny jsou uvedeny v části B přílohy XIII.

Jsou-li % podíly referenčních hodnot příjmu vyjádřeny na 100 g nebo na 100 ml, musí být v blízkosti výživových údajů ve smyslu čl. 32 odst. 5 nařízení uvedeno prohlášení: „Referenční hodnota příjmu u průměrné dospělé osoby (8400 kJ/2000 kcal)“. Z toho vyplývá, že pokud budou mezi výživovými údaji uvedeny % podíly referenčních hodnot příjmu pouze na porci, prohlášení již uvedeno být nemusí.

U nebalených potravin lze výživové údaje vyjádřit jedině v přepočtu na porci nebo jednotku spotřeby (čl. 33 odst. 3 nařízení).

(Viz také bod 3.3 Q&A)

IV. 15. Které údaje lze uvádět na porci ?

Podmínky pro uvádění výživových údajů na porci jsou uvedeny v čl. 33 nařízení. V zásadě lze na porci nebo jednotku spotřeby vyjádřit jak povinné, tak dobrovolné výživové údaje. Porce nebo jednotky spotřeby se uvádějí v těsné blízkosti výživových údajů. Podmínkou pro jejich uvedení je, aby byla na obalu vyznačena velikost porce nebo jednotek spotřeby a jejich počet v balení (čl. 33 odst. 1 nařízení).

IV. 16. Je velikost porcí stanovena nějakým předpisem ?

Velikost porcí (jednotek spotřeby) není stanovena žádným právním předpisem. Záleží tedy na PPP, jak porci kvantifikuje. EK by však ve smyslu čl. 33 odst. 5 nařízení mohla přijmout pravidla pro vyjadřování na jednu porci nebo jednotku spotřeby pro určité skupiny potravin.

IV. 17. Jaké výživové údaje se mohou na obalu opakovat ?

Nařízení připouští možnost zopakovat některé z povinně uváděných výživových údajů v hlavním zorném poli (tedy na přední straně balení, čl. 34 odst. 3 nařízení). Zopakována může být podle čl. 30 odst. 3 buď pouze energetická hodnota anebo energetická hodnota spolu s množstvím tuků, nasycených mastných kyselin, cukrů a soli.

Na zopakované výživové údaje se vztahují pravidla o minimální velikosti písma ve smyslu čl. 13 odst. 2 nařízení (tj. musí být zopakovány buď ve velikosti písma 1,2 anebo 0,9 mm).

I v případě opakování se výživové údaje stále uvádějí formou seznamu s přesně definovaným a limitovaným obsahem. Ve výživových údajích uvedených v hlavním zorném poli se nesmí objevit žádné další informace. Při opakování mohou být výživové údaje vyjádřeny v přepočtu na jednu porci nebo jednotku spotřeby (pokud je v jejich blízkosti vyznačena velikost porce či jednotky spotřeby a pokud je na obalu uveden počet porcí nebo jednotek obsažených v balení). Navíc však musí být uvedena energetická hodnota přepočtená vždy na 100 g nebo 100 ml. (Viz také bod 3.16 Q&A)

IV. 18. Jestliže jsou opakované výživové údaje v hlavním zorném poli (na přední straně) vyjádřeny jako % podíl referenční hodnoty příjmu, musí se tato informace opakovat v povinných výživových údajích (tj. na zadní straně balení) ?

Dobrovolně zopakované informace týkající se výživových údajů uvedené v hlavním zorném poli (na přední straně obalu) smějí obsahovat pouze údaje týkající se energetické hodnoty nebo údaje týkající se energetické hodnoty a obsahu tuků, nasycených mastných kyselin, cukrů a soli. Tyto informace musí být zároveň uvedeny v povinných výživových údajích (na zadní straně).

Je však možné vyjádřit informace na přední straně jako procentní hodnotu referenční hodnoty příjmu (jako doplněk absolutních hodnot), a to i v případě, že se tato forma vyjádření v povinných výživových údajích nepoužívá.

(Viz také bod 3.17 Q&A)

IV. 19. Může se pro označení „referenční hodnota příjmu“ používat zkratka „RI“ nebo „RHP“ ?

Nařízení neupravuje používání zkratk a bude tedy nutné vycházet z obecných požadavků na to, aby informace uváděné na potravinách byly pro spotřebitele srozumitelné. Kdykoliv se tedy zkratka na obalu používá, musí být někde na obalu vysvětlen její význam. Přitom bude pro spotřebitele pravděpodobně srozumitelnější zkratka „RHP“ (z „referenční hodnota příjmu“) než „RI“ (z „reference intake“), neboť nelze předpokládat, že všichni spotřebitelé umí anglicky.

Formulace „Referenční hodnota příjmu u průměrné dospělé osoby (8400 kJ/2000 kcal)“ se nesmí vůbec pozměňovat (viz. čl. 32 odst. 5 nařízení). Zkratky však v konečném důsledku nemusí být použity vůbec – lze využít označení přes „*“, které odkáže přímo k povinnému dovětku.

(Viz také bod 3.18 Q&A)

IV. 20. Může se používat zkratka „GDA“ ?

Záměrem nařízení je harmonizovat obsah, vyjádření a prezentaci výživových údajů poskytovaných spotřebitelům včetně dobrovolně poskytovaných výživových údajů. Proto nelze používat výraz „GDA“ (z „guideline daily amounts“, „doporučené denní množství“) při aplikaci požadavků vyplývajících z čl. 32 a 33 nařízení. Podle stanoviska EK se pojem „referenční hodnota příjmu“ liší od pojmu „doporučené denní množství“, jelikož výraz „referenční hodnota příjmu“ nevyjadřuje – na rozdíl od výrazu „guideline“ – výživové doporučení. Pokud jde o spotřebu, neuvádí se žádné výživové doporučení (např. 20 g nasycených mastných kyselin denně). Spotřebitelé by se neměli domnívat, že se jedná o minimální množství potřebné k zachování dobrého zdravotního stavu.

Označení „GDA“ by bylo možné používat tehdy, pokud by byly splněny požadavky čl. 35 nařízení týkající se dalších způsobů vyjadřování a uvádění výživových údajů.

(Viz také bod 3.19 Q&A)

IV. 21. Musí se vždy v těsné blízkosti výživových údajů uvádět prohlášení „Referenční hodnota příjmu u průměrné dospělé osoby (8400 kJ/2400 kcal)“ ?

ANO – pokud je informace vyjádřena jako % podíl referenční hodnoty příjmu na 100 g nebo 100 ml.

NE – pokud je vyjádřena v přepočtu na jednu porci.

Z toho prakticky vyplývá např. skutečnost, že pokud se na přední straně uvede údaj o energetické hodnotě pouze na 100 g nebo 100 ml a pouze % podíl referenčních hodnot příjmu na porci, povinná formulace již uvedena být nemusí.

(Viz také bod 3.20 Q&A)

IV. 22. Referenční hodnoty příjmu jsou stanoveny pro dospělé. Lze dobrovolně uvádět energetickou hodnotu a množství živin i jako % podíl referenčních hodnot příjmu pro děti – a to buď jako informaci, která doplňuje referenční hodnoty příjmu pro dospělé nebo je nahrazuje ?

NE. Dobrovolné uvádění referenčních hodnot příjmu pro specifické skupiny populace přichází v úvahu pouze v případě, pokud by na úrovni EU byly ve smyslu čl. 36 odst. 3 písm. c) nařízení přijaty příslušné předpisy nebo (v případě, že předpisy na úrovni EU neexistují) pokud by byly ve smyslu čl. 43 nařízení přijaty vnitrostátní předpisy.

Kromě vyjádření v absolutních hodnotách lze energetickou hodnotu a obsah živin vyjádřit jako % podíl referenčních hodnot příjmu pro dospělé. Nařízení však požaduje, aby Komise přijala prováděcí akty týkající se uvádění referenčních hodnot příjmu pro specifické skupiny populace, které by doplňovaly referenční hodnoty příjmu pro dospělé. Referenční hodnoty příjmu pro děti by tudíž mohly být k dispozici v budoucnosti. Než budou takové předpisy na úrovni EU přijaty, mohou v mezidobí členské státy přijímat vnitrostátní předpisy, které stanoví vědecky podložené referenční hodnoty příjmu pro takové skupiny populace. Po skončení přechodného období, to znamená od 13. prosince 2014, nebude tudíž užívání referenčních hodnot příjmu pro jiné specifické skupiny populace (jako např. děti) povoleno, ledaže by předpisy EU nebo vnitrostátní předpisy stanovily pro tyto skupiny vědecky podložené referenční hodnoty příjmu.

(Viz také bod 3.21 Q&A)

IV. 23. Mohou se používat další způsoby vyjadřování a uvádění údajů ?

Kromě již zmiňovaných způsobů vyjádření výživových údajů (na 100 g/ml, přepočít na jednu porci, % podíl referenčních hodnot příjmu) a prezentace (název živiny, číselná hodnota) lze použít další způsoby vyjádření/prezentace za využití grafického znázornění nebo symbolů, jsou-li splněny ve smyslu čl. 35 nařízení tyto požadavky:

- jsou založeny na důkladných a vědecky ověřených spotřebitelských výzkumech a neuvádějí spotřebitele v omyl;
- jsou vytvořeny na základě konzultací s velkým počtem skupin zúčastněných subjektů;
- jejich cílem je usnadnit spotřebitelům pochopení příspěvku nebo významnosti potravy pro její energetickou hodnotu a obsah živin v jejich stravě;
- pokud jde o jiné způsoby vyjadřování, vycházejí buď z harmonizovaných referenčních hodnot příjmu uvedených v příloze XIII anebo nejsou-li k dispozici z obecně přijatých vědeckých doporučení o příjmu energie a živin;
- jsou objektivní a nediskriminační; a
- jejich použití nevytváří překážky volnému pohybu zboží.

(Viz také bod 3.4 Q&A)

IV. 24. Jak lze určit obsah živin určité potraviny ?

Uváděné výživové údaje jsou průměrné hodnoty, které ve smyslu čl. 31 odst. 4 nařízení vycházejí z:

- a) analýzy výrobce dané potraviny;
- b) výpočtu s použitím známých nebo skutečných průměrných hodnot použitých složek, nebo
- c) obecně zjištěných a přijímaných údajů.

(Viz také bod 3.8 Q&A)

Žádné jiné další pravidlo nařízení nestanoví. Doporučuje se využívat buď služeb akreditovaných laboratoří anebo dat z osvědčených databází složení potravin (např. dánská, USA apod.). Do budoucna se počítá i s plnohodnotnou databází českou. V nařízení není stanovena ani metodika pro výpočet výživových údajů, ani zde není uveden potřebný počet analýz pro stanovení průměrné hodnoty. Toto si musí „odzkoušet“ každý PPP. Doporučuje se však nechat např. jeden rozbor udělat v laboratoři a hodnoty pro tutéž potravinu si vypočítat pomocí dat z jedné z databází chemického složení potravin. Výsledky je pak praktické porovnat s odchylkami stanovenými EK.

IV. 25. Jak lze vypočítat energetickou hodnotu určité potraviny ?

Energetická hodnota se ve smyslu čl. 31 odst. 3 nařízení vypočítá pomocí převodních faktorů uvedených v příloze XIV nařízení, které jsou stanoveny následovně:

Živina	Převodní faktor
sacharidy (s výjimkou polyalkoholů)	17 kJ/g – 4 kcal/g
polyalkoholy	10 kJ/g – 2,4 kcal/g
bílkoviny	17 kJ/g – 4 kcal/g
tuky	37 kJ/g – 9 kcal/g
salatrimy	25 kJ/g – 6 kcal/g
alkohol (ethanol)	29 kJ/g – 7 kcal/g
organické kyseliny	13 kJ/g – 3 kcal/g
vláknina	8 kJ/g – 2 kcal/g
erythritol	0 kJ/g – 0 kcal/g

→ způsob výpočtu energetické hodnoty jako takový však nařízení nestanoví

(Viz také bod 3.9 Q&A)

IV. 26. Má se obsah živin dané potraviny uvádět ve stavu po úpravě nebo ve stavu, v němž je potravina prodávána ?

Výživové údaje potravin se musí uvádět podle čl. 31 odst. 3 nařízení na potraviny ve stavu, v němž je potravina prodávána. Ve vhodných případech se mohou tyto údaje týkat stavu po úpravě potraviny, pokud jsou uvedeny dostatečně podrobné pokyny pro tuto úpravu. Lze tedy uvádět pouze výživové informace týkající se stavu po úpravě, kdy je potravina připravena ke spotřebě (např. instantní polévka apod.) (Viz také bod 3.10 Q&A)

Pokud jsou výživové údaje uváděny na potraviny ve stavu po úpravě potraviny, vždy by měl předcházet návod na přípravu s jasnou identifikací potravin, které mají být k úpravě použity.

IV. 27. Kdy lze použít formulaci uvádějící, že sůl je v potravine obsažena výlučně v důsledku přirozeně se vyskytujícího sodíku ?

Formulace uvádějící, že sůl je v potravine obsažena výlučně v důsledku přirozeně se vyskytujícího sodíku, může být uvedena podle čl. 30 odst. 1 nařízení v těsné blízkosti výživového označování na potravinách, k nimž nebyla sůl přidána, jako je např. mléko, zelenina, maso a ryby. Tato formulace se nesmí používat v případech, kdy byla sůl přidána během zpracování nebo v případech, kdy byla sůl přidána v souvislosti s přidáním složek obsahujících sůl (např. šunka, sýr, olivy, ančovičky apod.) (Viz také bod 3.11 Q&A)

IV. 28. Lze v případě, že jsou výživové údaje dobrovolně zopakovány v hlavním zorném poli, uvádět údaje o energetické hodnotě pouze v kcal ?

NE. Informace o energetické hodnotě se musí ve všech případech systematicky uvádět společně jak v kilojoulech (kJ), tak i v kilokaloriích (kcal). Nařízení nezná pro tento případ žádné výjimky. (Viz také bod 3.12 Q&A)

IV. 29. Lze označit obsah základních součástí dobrovolně uváděných živin (např. „mastné kyseliny omega-3“) jako součástí polynenasycených mastných kyselin ?

NE. Výživové údaje představují ve smyslu čl. 30 nařízení uzavřený seznam obsahující údaj o energetické hodnotě a vyjmenovaných živinách a nelze do něj doplňovat žádné další výživové údaje (tj. ani např. údaj týkající se cholesterolu nebo TFA). Nicméně je nutné pamatovat na povinnost týkající se uvádění např. výživových tvrzení. (Viz také bod 3.13 Q&A)

IV. 30. Musí se také uvádět množství živin nebo jiných látek, k nimž se vztahuje výživové nebo zdravotní tvrzení ? Lze tyto živiny nebo látky uvést v rámci výživových údajů ?

Jestliže je živina, k níž se vztahuje výživové nebo zdravotní tvrzení, součástí výživových údajů podle čl. 30 nařízení, nemusí se již uvádět na žádném jiném místě.

Jestliže živina nebo jiná látka, k níž se vztahuje výživové nebo zdravotní tvrzení, není součástí výživových údajů, musí být množství živiny nebo jiné látky vyznačeno v těsné blízkosti výživových údajů, nikoli však mezi nimi (viz. čl. 49 nařízení). (Viz také bod 3.14 Q&A)

IV. 31. Jestliže produkt obsahuje zanedbatelné množství povinně uváděných živin nebo jestliže má zanedbatelnou energetickou hodnotu, musí se takové živiny nebo taková energetická hodnota uvádět v tabulce s výživovými údaji ?

NE. Jsou-li energetická hodnota nebo obsah živin ve výrobku zanedbatelné, lze informace o nich ve smyslu čl. 34 odst. 5 nařízení nahradit např. prohlášením „Obsahuje zanedbatelné množství...“ umístěným v těsné blízkosti výživových údajů. Co se rozumí „zanedbatelným množstvím“ a od kterého okamžiku lze množství živiny nebo údaj o energetické hodnotě považovat za zanedbatelný, stanoví metodický dokument EK „Pokyny pro příslušné orgány pověřené kontrolou shody s právními předpisy EU k nařízení (EU) č. 1169/2011 a směrnici Rady 90/496/EHS a směrnici Evropského parlamentu a Rady 2002/46/ES s ohledem na stanovení přípustných odchylek od nutričních hodnot uvedených na etiketě“.

(Viz také bod 3.15 Q&A)

IV. 32. Kde najdu, co se rozumí „zanedbatelným množstvím“ ?

Co se rozumí „zanedbatelným množstvím“, stanoví metodický dokument EK „Pokyny pro příslušné orgány pověřené kontrolou shody s právními předpisy EU k nařízení (EU) č. 1169/2011 a směrnici Rady 90/496/EHS a směrnici Evropského parlamentu a Rady 2002/46/ES s ohledem na stanovení přípustných odchylek od nutričních hodnot uvedených na etiketě“.

IV. 33. Musí být zachováno pořadí výživových údajů i v případě, že se některé živiny vyskytují v potravině v zanedbatelném množství ?

Na tyto případy nařízení výslovně nepamatuje. Z textu lze však dovodit, že výživové údaje, které nelze vyjádřit jako zanedbatelné množství, se vyjádří v pořadí za sebou tak, jak vyžaduje nařízení. Údaje, které lze vyjádřit tak, že se v potravině daná živina nebo energetická hodnota vyskytují pouze v zanedbatelném množství, lze vyjádřit v těsné blízkosti těchto výživových údajů nejlépe v pořadí stanoveném nařízením za slovy: „Obsahuje zanedbatelné množství:....“.

IV. 34. Kde jsou stanovena pravidla pro zaokrouhlování výživových údajů ?

Pravidla pro zaokrouhlování výživových údajů stanoví metodický dokument EK „Pokyny pro příslušné orgány pověřené kontrolou shody s právními předpisy EU k nařízení (EU) č. 1169/2011 a směrnicí Rady 90/496/EHS a směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2002/46/ES s ohledem na stanovení přípustných odchylek od nutričních hodnot uvedených na etiketě“. V tomto dokumentu jsou stanoveny podmínky pro zaokrouhlování výsledných výživových údajů a počet desetinných míst.

IV. 35. Co znamená jednotka spotřeby ? Mohou se k definování porce použít piktogramy ? Může se pro označení počtu porcí v balení použít symbol „~“ nebo „≈“ (ve významu „rovná se přibližně“) ?

Výraz „jednotka spotřeby“ musí být pro spotřebitele snadno srozumitelný a označuje jednotku, která může být samostatně konzumována. Jednotlivá jednotka spotřeby nemusí nutně představovat jednu porci. Např. čtvereček z tabulky čokolády může být jednotkou spotřeby, ale jedna porce je větší než jeden čtvereček čokolády.

Pro definování porce nebo jednotky spotřeby se mohou používat symboly nebo piktogramy. Nařízení pouze vyžaduje, aby jednotka spotřeby nebo porce byly ve smyslu čl. 33 snadno srozumitelné a aby byly na etiketě kvantifikovány. Při užívání symbolů nebo piktogramů nesmí docházet k tomu, že by jejich význam byl spotřebiteli nejasný nebo by jej mohl uvést v omyl.

Mírné odchylky počtu jednotek spotřeby nebo porcí v produktu lze vyjádřit pomocí symbolu „~“ nebo „≈“, který se uvádí před počtem porcí nebo jednotek spotřeby. (Viz také bod 3.22 Q&A)

IV. 36. Lze pro vyjádření živin nebo energetické hodnoty používat místo slovního spojení vyjádření pouze piktogramy ?

NE. Povinné i dobrovolné výživové údaje musí být poskytovány ve formátu stanoveném v čl. 34 nařízení, který nepřipouští jiné než slovní vyjádření – tedy aby se energetická hodnota a živiny uváděly pod svým názvem (příloha XV nařízení).

Obecná zásada, že se povinné údaje musí uvádět slovy a čísly, se rovněž vztahuje na případy, kdy jsou výživové údaje poskytovány dobrovolně. Vždy musí být dodržen nařízením stanovený formát. Piktogramy a symboly se mohou používat pouze jako doplněk. (Viz také bod 3.23 Q&A)

IV. 37. Jsou-li produkty určeny k prodeji ve více zemích, lze kromě výživových údajů, které vyhovují požadavkům nařízení, uvádět i výživové údaje ve formátu vyžadovaném např. v USA a v Kanadě ?

NE. Výživové údaje uváděné ve formátu vyžadovaném v USA a v Kanadě by nespĺňovaly požadavky EU, jelikož povinné i dobrovolně poskytované informace musí splňovat pravidla stanovená v nařízení. Takové označování by mohlo také uvést zákazníka v omyl, protože v USA existují rozdílné převodní faktory, které se používají při výpočtu energetické hodnoty a množství obsahu živin. (Viz také bod 3.24 Q&A)

IV. 38. Množství soli uváděné mezi povinnými výživovými údaji se vypočítá podle vzorce: $sůl = \text{sodík} \times 2,5$. Musí se do tohoto výpočtu zahrnout veškerý sodík pocházející ze všech složek (např. sacharin sodný a askorbát sodný apod.) ?

ANO. Ekvivalentní obsah soli se bude vždy odvozovat od celkového obsahu sodíku dané potraviny pomocí vzorce:

$$sůl = \text{sodík} \times 2,5$$

(Viz také bod 3.25 Q&A)

Do výpočtu obsahu soli je nutné zahrnout veškerý sodík pocházející ze všech složek potravin (např. hydrogenfosforečnan sodný, sacharin sodný či askorbát sodný atd.). Ekvivalentní obsah soli se bude vždy odvozovat od celkového sodíku dané potraviny pomocí výše uvedeného vzorce. Dodavatel solících směsí tak bude povinen dodat PPP všechny údaje nezbytné k výpočtu obsahu soli do výživových údajů.

IV. 39. Na jaké jednotky se musí uvádět výživové údaje na zmrzlinách ? Na ml nebo na g ?

Výživové údaje se ve smyslu čl. 32 nařízení vyjádří v jednotkách na 100 g nebo 100 ml. PPP výživové údaje tedy vztáhne na 100 g nebo na 100 ml v závislosti na tom, v jakých jednotkách uvádí čisté množství. U zmrzliny bude čisté množství vyjádřeno v gramech – jedná se o „*tuhou*“ potravinu. Navíc k takovému vyjádření lze uvést ještě výživové údaje v ml – to bude praktické zejména u rodinných balení zmrzlin, které jsou podávány v porcích.

IV. 40. Může se použít grafické znázornění k vyjádření číselné hodnoty výživových údajů ?

Povinné údaje se ve smyslu čl. 9 odst. 2 nařízení uvádějí slovy a čísly, mohou být však rovněž vyjádřeny piktogramy nebo symboly, pokud je jejich cílem např. usnadnit spotřebitelům pochopení příspěvku nebo významnosti potravin pro obsah energie a živin v jejich stravě (čl. 35 odst. 1 písm. c). Grafické vyjádření pomocí různých symbolů nebo koláčových grafů mohou být použity vždy pouze navíc k číselnému vyjádření a nemůže nahradit informace uvedené v číslech.

IV. 41. Může se použít grafické vyjádření pro určitou živinu při uvádění výživových údajů ?

Povinné údaje se ve smyslu čl. 9 odst. 2 nařízení uvádějí slovy a čísly, mohou být však rovněž vyjádřeny piktogramy nebo symboly, pokud je jejich cílem např. usnadnit spotřebitelům pochopení příspěvku nebo významnosti potravin pro obsah energie a živin v jejich stravě (čl. 35 odst. 1 písm. c). Symbolické znázornění živin může být použito navíc pouze tehdy, předchází-li takovému vyjádření slovní pojmenování konkrétní živiny podle požadavku nařízení.

IV. 42. Musí být na doplňcích stravy, na nichž je uvedeno výživové nebo zdravotní tvrzení, uvedena také tabulka výživových údajů podle nařízení ?

Výživové údaje se ve smyslu čl. 29 odst. 1 písm. a) nařízení neuvádějí na doplňcích stravy. Nicméně pokud je na potravině uvedeno výživové nebo zdravotní tvrzení, uplatní se obecné pravidlo uvedené v čl. 7 nařízení (ES) č. 1924/2006 o výživových a zdravotních tvrzeních při označování potravin. V případě doplňků stravy se údaje o výživové hodnotě poskytují v souladu s čl. 8 směrnice 2002/46/ES o sblížování právních předpisů členských států týkajících se doplňků stravy, resp. v souladu s vyhláškou č. 225/2008 Sb., kterou se stanoví požadavky na doplňky stravy a na obohacování potravin, ve znění vyhlášky č. 352/2009 Sb.

IV. 43. Ke kterému okamžiku z celkové doby minimální trvanlivosti výrobku by měly být vztaženy výživové údaje ?

Metodický dokument EK „*Pokyny pro příslušné orgány pověřené kontrolou shody s právními předpisy EU k nařízení (EU) č. 1169/2011 a směrnici Rady 90/496/EHS a směrnici Evropského parlamentu a Rady 2002/46/ES s ohledem na stanovení přípustných odchylek od nutričních hodnot uvedených na etiketě*“ uvádí v bodě 2.2, že naměřená hodnota by se měla po celou dobu trvanlivosti pohybovat v rozmezí přípustných odchylek od uvedené hodnoty. Výživové složení potravin se však může v průběhu doby trvanlivosti měnit. Některé vitamíny se mohou ztrácet. Voda se může odpařovat a vést k významně vyššímu obsahu všech živin na konci doby trvanlivosti. V těchto konkrétních případech by se tedy výživové údaje měly označovat ke konci doby trvanlivosti potravin.

IV. 44. Z jakého složení vycházet v případě potravin v nálevu (slaný nálev, olej, sirup apod.) ?

Některé pevné potraviny (např. konzervy tuňáka v olivovém oleji, ovocný salát v sirupu atd.) mohou být uváděny na trh v kapalném médiu. Podle čl. 31 odst. 3 nařízení se údaje o energetické hodnotě a obsahu živin uvedené v čl. 30 odst. 1 až 5 vztahují na potravinu ve stavu, v němž je prodávána. Někteří spotřebitelé konzumují souhrn těchto výrobků, zatímco jiní konzumují jen vybrané části. Zároveň je nutné rozlišovat, kdy se ještě jedná o nálev a kdy už nikoli (např. olej není ve smyslu nařízení nálevem) či zda není ve zvláštním předpise stanoveno jinak (sardinky). V tomto kontextu by měly být tedy výživové údaje vypočteny nejlépe na celkový obsah potravin - pevné potraviny a kapalného prostředí společně. Taková informace pak může být dobrovolně doplněna o výživové údaje týkající se vybrané části potravin.

IV. 45. Z jakých hodnot vycházet při stanovení významného množství vitamínů a minerálních látek v případě např. instantních nápojů ?

U potravin, které musí být obnoveny přidáním tekutiny, se významné množství vitamínů nebo minerálních látek podle čl. 30 odst. 2 písm. f) nařízení stanoví pro rekonstituovaný nápoj. V těchto případech lze předpokládat, že se nerozpuštěný nápoj běžně nekonzumuje. Např. obsah minerálních látek v kakaovém prášku lze tedy označit pouze tehdy, pokud po rozpuštění nápoj poskytuje minimálně 7,5 % referenční hodnoty příjmu dané minerální látky na 100 ml. V takových případech je však nutné splnit také požadavek uvedený ve druhém odstavci čl. 31 odst. 3 nařízení a připojit podrobné pokyny pro úpravu takového nápoje.

Přechodná ustanovení

V. 1. Kdy začnou platit nová pravidla pro označování výživových údajů na potravinách ?

Nová pravidla pro uvádění výživových údajů začnou ve smyslu čl. 54 odst. 1 nařízení platit od 13. prosince 2016. Potraviny uvedené na trh nebo opatřené etiketou před tímto datem mohou být nabízeny k prodeji až do vyčerpání zásob. Pokud se podniky rozhodnou v období mezi 13. prosincem 2014 a 12. prosincem 2016 dobrovolně uvádět informace o výživové hodnotě, musí v takovém případě dodržovat pravidla týkající se prezentace a obsahu, jak je stanoví toto nařízení.

V případě, že by bylo vypracováno výživové nebo zdravotní tvrzení nebo v případě, že potravina byla obohacena vitamíny anebo minerálními látkami, musí povinně uváděné výživové údaje splňovat ve smyslu čl. 49 a 50 nařízení již od 13. prosince 2014.

(Viz také bod 3.26 Q&A)

V. 2. Mohou PPP upravit své obaly v souladu s novými pravidly pro uvádění výživových údajů před datem 13. prosince 2014 ? Bylo by možné požádat o částečnou úpravu odpovídající novým pravidlům pro uvádění výživových údajů nebo by přijetí jednoho z ustanovení vyžadovalo dodržování všech nových ustanovení ?

ANO. PPP mohou přijmout nová pravidla pro uvádění výživových údajů před datem 13. prosince 2014 místo toho, aby se řídili pravidly stanovenými stávajícími pravidly pro nutriční označování (směrnice, národní vyhláška). PPP, kteří se ve smyslu čl. 54 odst. 3 nařízení rozhodnou pro nová pravidla uvádění výživových údajů, budou muset dodržovat všechna tato pravidla. Pokud se budou např. používat nová pravidla pro určení významného množství vitamínů a minerálních látek, potom budou platit všechna pravidla týkající se uvádění výživových údajů.

(Viz také bod 3.27 Q&A)

V. 3. Jaké výživové údaje bude nutné uvádět na nealkoholických nápojích a koncentrátech k výrobě nealkoholických nápojů, když v současné době je povinné na těchto výrobcích uvádět pouze údaje o energetické hodnotě ?

Podle § 3 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 335/1997 Sb., kterou se provádí § 18 písm. a), d), h), i), j) a k) zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, pro nealkoholické nápoje a koncentráty k přípravě nealkoholických nápojů, ovocná vína, ostatní vína a medovinu, pivo, konzumní líh, lihoviny a ostatní alkoholické nápoje, kvasný ocet a droždí, ve znění pozdějších předpisů, se *nealkoholický nápoj a koncentrát k přípravě nealkoholických nápojů* označí údajem o energetické hodnotě, s výjimkou sodové vody. Podle čl. 30 odst. 1 nařízení by měla být na všech potravinách včetně nealkoholických nápojů a koncentrátů k jejich výrobě uváděna nejen energetická hodnota, ale i množství tuků, nasycených mastných kyselin, sacharidů, cukrů, bílkovin a soli.

Nařízení požaduje uvést do souladu s nařízením (po uplynutí přechodného období 13.12.2014) pouze ty výživové údaje, které jsou poskytovány dobrovolně. Podle vyhlášky se však jedná o povinný údaj, nikoli dobrovolný. Požadavek vyhlášky tedy zůstane nezměněn – v případě nealkoholických nápojů a koncentrátů k jejich výrobě bude i nadále (nedojde-li k novele vyhlášky) až do 13.12.2016 povinným výživovým údajem pouze údaj o energetické hodnotě.

V. 4. Bude podle nařízení povinné uvádět výživové údaje také na nebaleném pečivu ?

NE. Jediným povinným údajem pro nebalené potraviny (tj. i nebalené pečivo), který vyplývá z čl. 44 odst. 1 písm. a) nařízení, je údaj o alergenech. Členské státy si však mohou v rámci svých vlastních národních předpisů stanovit, které další povinné údaje bude nutné u nebalených potravin uvádět. ČR by tedy nejprve musela např. zákonem o potravinách stanovit, že u nebaleného pečiva je povinné uvádět výživové údaje.

Výživové údaje tedy zatím bude povinné uvádět pouze na baleném pečivu.

V. 5. Kde jsou stanovena pravidla pro označování země původu masa a odkdy se použijí ?

Pravidla pro označování země původu masa jsou stanovena v prováděcím nařízení Komise (EU) č. 1337/2013 ze dne 13. prosince 2013, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení EP a Rady (EU) č. 1169/2011, pokud jde o uvádění země původu nebo místa provenience u čerstvého, chlazeného nebo zmrazeného vepřového, skopového, kozího a drůbežího masa. Nařízení se použije od 1. dubna 2015. Nepoužije se pro maso, které bylo uvedeno na trh EU v souladu s právními předpisy před 1. dubnem 2015, a to až do spotřebování zásob.

Příklady

Uvádění výživových údajů

A. Tabulka s povinnými výživovými údaji rozšířená o vitamíny a minerální látky:

Výživové údaje na 100 g/100 ml		Vysvětlivky:	
Energetická hodnota		 povinný údaj	 dobrovolný údaj
Tuky	kJ/kcal		
<i>z toho</i>	g		
- nasycené mastné kyseliny	g		
Sacharidy	g		
<i>z toho</i>			
- cukry	g		
Bílkoviny	g		
Sůl	g		
	na 100 g/100 ml	%* na 100 g/100 ml	%* na porci
Vitamín (např. vitamín C)	µg/mg	%	%
Minerální látka (např. vápník)	µg/mg	%	%

* referenční hodnota příjmu (pozn. celá věta se neuvádí)

Referenční hodnoty příjmu pro energetickou hodnotu a vybrané živiny jiné než vitamíny a minerální látky u dospělých osob

Energetická hodnota	8400 kJ/2000 kcal
Tuky celkem	70 g
Nasycené mastné kyseliny	20 g
Sacharidy	260 g
Cukry	90 g
Bílkoviny	50 g
Sůl	6 g

Vitamíny a minerální látky, které mohou být uváděny, a jejich referenční hodnoty příjmu:

Vitamín A (µg)	800	Draslík (mg)	2000
Vitamín D (µg)	5	Chlor (mg)	800
Vitamín E (mg)	12	Vápník (mg)	800
Vitamín K (µg)	75	Fosfor (mg)	700
Vitamín C (mg)	80	Hořčík (mg)	375
Thiamin (mg)	1,1	Železo (mg)	14
Riboflavin (mg)	1,4	Zinek (mg)	10
Niacin (mg)	16	Měď (mg)	1
Vitamín B6 (mg)	1,4	Mangan (mg)	2
Kyselina listová (µg)	200	Fluor (mg)	3,5
Vitamín B12 (µg)	2,5	Selen (µg)	55
Biotin (µg)	50	Chrom (µg)	40
Kyselina pantotenová (mg)	6	Molybden (µg)	50
		Jód (µg)	150

B. Tabulka s povinnými výživovými údaji rozšířená o dobrovolně uváděné údaje o některých živinách:

Výživové údaje na 100 g/100 ml	
Energetická hodnota	kJ/kcal
Tuky	g
<i>z toho</i>	
- nasycené mastné kyseliny	g
- mononenasyčené mastné kyseliny (nebo lze také uvést: monoenoové mastné kyseliny)	g
- polynenasycené mastné kyseliny (nebo lze také uvést: polyenoové mastné kyseliny)	g
Sacharidy	g
<i>z toho</i>	
- cukry	g
- polyalkoholy	g
- škroby	g
Vláknina	g
Bílkoviny	g
Sůl	g

C. Tabulka s povinnými výživovými údaji rozšířená o dobrovolně uváděné údaje o některých živinách a dále o % podíl referenčních hodnot příjmu na 100 g/100 ml:

Výživové údaje		
	na 100 g/100 ml	%* na 100 g/100 ml
Energetická hodnota	kJ/kcal	%
Tuky	g	%
<i>z toho</i>		
- nasycené mastné kyseliny	g	%
- mononenasyčené mastné kyseliny (nebo lze také uvést: monoenoové mastné kyseliny)	g	
- polynenasycené mastné kyseliny (nebo lze také uvést: polyenoové mastné kyseliny)	g	
Sacharidy	g	%
<i>z toho</i>		
- cukry	g	%
- polyalkoholy	g	
- škroby	g	
Vláknina	g	
Bílkoviny	g	%
Sůl	g	%

* Referenční hodnota příjmu u průměrně dospělé osoby (8400 kJ/2000 kcal)

D. Tabulka s povinnými výživovými údaji rozšířená o dobrovolně uváděné údaje o některých živinách a dále o % podíl referenčních hodnot příjmu na 100 g/100 ml i na porci:

Výživové údaje				
	na 100 g/100 ml	na porci	%* na 100 g/100 ml	%* na porci
Energetická hodnota	kJ/kcal	kJ/kcal	%	%
Tuky	g	g	%	%
<i>z toho</i>				
- nasycené mastné kyseliny	g	g	%	%
- mononenasycené mastné kyseliny (nebo lze také uvést: monoenové mastné kyseliny)	g	g		
- polynenasycené mastné kyseliny (nebo lze také uvést: polyenové mastné kyseliny)	g	g		
Sacharidy	g	g	%	%
<i>z toho</i>				
- cukry	g	g	%	%
- polyalkoholy	g	g		
- škroby	g	g		
Vláknina	g	g		
Bílkoviny	g	g	%	%
Sůl	g	g	%	%

* Referenční hodnota příjmu u průměrné dospělé osoby (8400 kJ/2000 kcal)

1 porce = (např. 1 krajíček, 1 plátek nebo 250 ml apod.) Balení obsahuje XY porcí.

Pozn.: uvádí-li se % podíl referenčních hodnot příjmu pouze na porci, nemusí být uvedena celá věta (tato povinnost se vztahuje pouze na vyjádření uváděné na 100 g/100 ml). Ovšem, pokud je použita při vyjádření na porci zkratka či symbol (např. „RHP“), musí být tato zkratka vysvětlena..

Převodní faktory pro výpočet energetické hodnoty:

sacharidy (s výjimkou polyalkoholů)	17 kJ/g – 4 kcal/g
polyalkoholy	10 kJ/g – 2,4 kcal/g
bílkoviny	17 kJ/g – 4 kcal/g
tuky	37 kJ/g – 9 kcal/g
salatrimy	25 kJ/g – 6 kcal/g
alkohol (ethanol)	29 kJ/g – 7 kcal/g
organické kyseliny	13 kJ/g – 3 kcal/g
vláknina	8 kJ/g – 2 kcal/g
erythritol	0 kJ/g – 0 kcal/g

Vybrané zahraniční databáze chemického složení potravin dostupné na internetu

FAO	http://www.fao.org/infoods/infoods/tables-and-databases/en/
Finsko	www.fineli.fi
Dánsko	www.foodcomp.dk
Irsko	www.ucc.ie/en/ifcdb
USA	www.nal.usda.gov
Japonsko	database.food.sugiyama-u.ac.jp
ČR	http://www.czfcdb.cz

Příklad výpočtu energetické hodnoty:

Houbové rizoto

Složení: 150 g uvařené rýže	150 x 5,97 kJ/g (tj. 597 kJ/100 g : 100) = 895,5 kJ
250 g syrových žampionů	250 x 0,98 kJ/g = 245 kJ
35 g cibule	35 x 1,64 kJ/g = 57,4 kJ
	energetická hodnota celkem: 1 197,9 kJ

Příklady

Označování alergenů

Složení: mléko , ochucující složka 20 % (cukr, voda, glukózo- fruktózový sirup, modifikovaný škrob, extrakt z vanilkových lusků, extrakt z mrkve, regulátor kyselosti: kyselina citronová), mléčná bílkovina .	nebo např.	Složení: mléko , ochucující složka 20 % (cukr, voda, glukózo- fruktózový sirup, modifikovaný škrob, extrakt z vanilkových lusků, extrakt z mrkve, regulátor kyselosti: kyselina citronová), mléčná bílkovina .
Složení: Mléko , ochucující složka 10% (cukr, banánová dřeň, koncentrát jablečné šťávy, pšeničná krupice , žitné otruby , aroma), cukr, mléčná bílkovina , živá jogurtová kultura , probiotická kultura: Bifidobacterium a Lactobacillus acidophilus.	nebo např.	Složení: Mléko , ochucující složka 10% (cukr, banánová dřeň, koncentrát jablečné šťávy, pšeničná krupice , žitné otruby , aroma), cukr, mléčná bílkovina , živá jogurtová kultura , probiotická kultura: Bifidobacterium a Lactobacillus acidophilus.
Složení: pšeničná mouka , pitná voda, pšeničné otruby , cereální sladová směs (jedlá sůl, pšeničná mouka , žitná trhanka , ovesné vločky , ječný sladový extrakt , pšeničné klíčky , emulgátory (E 481, E 471), len, směs koření, regulátor kyselosti uhličitaný vápenatý, látka zlepšující mouku kyselina L-askorbová), droždí, rostlinný olej (řepkový/ slunečnicový), pšeničná bílkovina , konzervanty (kyselina sorbová, propionan sodný).	nebo např.	Složení: pšeničná mouka , pitná voda, pšeničné otruby , cereální sladová směs (jedlá sůl, pšeničná mouka , žitná trhanka , ovesné vločky , ječný sladový extrakt , pšeničné klíčky , emulgátory (E 481, E 471), len, směs koření, regulátor kyselosti uhličitaný vápenatý, látka zlepšující mouku kyselina L-askorbová), droždí, rostlinný olej (řepkový/ slunečnicový), pšeničná bílkovina , konzervanty (kyselina sorbová, propionan sodný).
Složení: pšeničná mouka , náplň ořechová 20 % [cukr, pitná voda, glukóza, strouhanka (pšeničná mouka , pitná voda, droždí, rostlinný olej (řepkový, slunečnicový), jedlá sůl jodidovaná, ječná sladová mouka , žitná mouka , regulátory kyselosti (kyselina octová, octan vápenatý, octany sodné), zahušňovač guma guar, emulgátory (E 471, E 472e, sójové lecitiny), dextróza, cukr, látky zlepšující mouku (kyselina L- askorbová, L-cystein), lískové ořechy 5,3 %, sójová drť , sušená syrovátka , pšeničná krupice , sójová mouka a vločky , modifikované škroby (E 1412, E 1414), aroma s lupinou , jedlá sůl, pšeničné klíčky , ječný sladový extrakt , kakao, konzervant: kyselina sorbová], pitná voda, cukr, rostlinný olej řepkový, vaječná melanž (vaječná melanž , mléčná bílkovina , regulátor kyselosti mléčnan sodný), droždí, sušené mléko , jedlá sůl jodidovaná, pšeničná vláknina , jablečná vláknina, látka zlepšující mouku kyselina L-askorbová.	nebo např.	Složení: pšeničná mouka , náplň ořechová 20 % [cukr, pitná voda, glukóza, strouhanka (pšeničná mouka , pitná voda, droždí, rostlinný olej (řepkový, slunečnicový), jedlá sůl jodidovaná, ječná sladová mouka , žitná mouka , regulátory kyselosti (kyselina octová, octan vápenatý, octany sodné), zahušňovač guma guar, emulgátory (E 471, E 472e, sójové lecitiny), dextróza, cukr, látky zlepšující mouku (kyselina L- askorbová, L-cystein), lískové ořechy 5,3 %, sójová drť , sušená syrovátka , pšeničná krupice , sójová mouka a vločky , modifikované škroby (E 1412, E 1414), aroma s lupinou , jedlá sůl, pšeničné klíčky , ječný sladový extrakt , kakao, konzervant: kyselina sorbová], pitná voda, cukr, rostlinný olej řepkový, vaječná melanž (vaječná melanž , mléčná bílkovina , regulátor kyselosti mléčnan sodný), droždí, sušené mléko , jedlá sůl jodidovaná, pšeničná vláknina , jablečná vláknina, látka zlepšující mouku kyselina L-askorbová.
Složení: pitná voda, hovězí maso 23 %, vepřové maso 20 %, paprika 7 %, cibule, rajčatový protlak, pšeničná mouka , sůl jedlá, stabilizátor: guma guar, cukr, látka zvýrazňující chuť a vůni: glutamát sodný, extrakt z kvasnic a z koření, rostlinný olej, aroma, směs koření.	nebo např.	Složení: pitná voda, hovězí maso 23 %, vepřové maso 20 %, paprika 7 %, cibule, rajčatový protlak, pšeničná mouka , sůl jedlá, stabilizátor: guma guar, cukr, látka zvýrazňující chuť a vůni: glutamát sodný, extrakt z kvasnic a z koření, rostlinný olej, aroma, směs koření.
Složení: hořká čokoláda 60 % [cukr, kakaová hmota, kakaové máslo, sušené mléko , odstředěné mléko , laktóza , mléčný tuk , emulgátor (sójový lecitin), aroma], pšeničná mouka , ztužený palmový tuk, cukr, sušená syrovátka , sušené mléko odstředěné , dextróza , sójová mouka , jádra lískových ořechů 0,7 %, kakaový prášek se sníženým obsahem tuku, rostlinný tuk, emulgátor (sójový lecitin), aroma, kypřící látka (E500), jedlá sůl.	nebo např.	Složení: hořká čokoláda 60 % [cukr, kakaová hmota, kakaové máslo, sušené mléko , odstředěné mléko , laktóza , mléčný tuk , emulgátor (sójový lecitin), aroma], pšeničná mouka , ztužený palmový tuk, cukr, sušená syrovátka , sušené mléko odstředěné , dextróza , sójová mouka , jádra lískových ořechů 0,7 %, kakaový prášek se sníženým obsahem tuku, rostlinný tuk, emulgátor (sójový lecitin), aroma, kypřící látka (E500), jedlá sůl.

Příklady

Povinná velikost písma a čitelnost povinných údajů

A. Příklady obalů, u nichž je nutné při stanovení velikosti písma vycházet z povrchu celého pláště

B. Příklady obalů, u nichž je rozhodující obsah hranami určené plochy, která je na obalu největší

C. Čitelnost a nečitelnost povinných údajů (příklad na složení potraviny)

Složení: **pšeničná mouka**, pitná voda, **pšeničné otruby**, cereální sladová směs (jedlá sůl, **pšeničná mouka**, **žitná trhan**ka, **ovesné vločky**, **ječný sladový extrakt**, **pšeničné klíčky**, emulgátory (E 481, E 471), len, směs koření, regulátor kyselosti uhlíčitany vápenaté, látka zlepšující mouku kyselina L-askorbová), droždí, rostlinný olej (řepkový/slunečnicový), **pšeničná bílkovina**, konzervanty (kyselina sorbová, propionan sodný).

Složení: ~~pšeničná mouka~~, pitná voda, ~~pšeničné otruby~~, cereální sladová směs (jedlá sůl, ~~pšeničná mouka~~, ~~žitná trhanka, ~~ovesné vločky~~, ~~ječný sladový extrakt~~, ~~pšeničné klíčky~~, emulgátory (E 481, E 471), ~~len~~, směs koření, regulátor kyselosti uhlíčitany vápenaté, látka zlepšující mouku kyselina L-askorbová), droždí, rostlinný olej (řepkový/slunečnicový), ~~pšeničná bílkovina~~, konzervanty (kyselina sorbová, propionan sodný).~~

~~Složení: **pšeničná mouka**, pitná voda, **pšeničné otruby**, cereální sladová směs (jedlá sůl, **pšeničná mouka**, **žitná trhan**ka, **ovesné vločky**, **ječný sladový extrakt**, **pšeničné klíčky**, emulgátory (E 481, E 471), len, směs koření, regulátor kyselosti uhlíčitany vápenaté, látka zlepšující mouku kyselina L-askorbová), droždí, rostlinný olej (řepkový/slunečnicový), **pšeničná bílkovina**, konzervanty (kyselina sorbová, propionan sodný).~~

~~Složení: **pšeničná mouka**, pitná voda, **pšeničné otruby**, cereální sladová směs (jedlá sůl, **pšeničná mouka**, **žitná trhan**ka, **ovesné vločky**, **ječný sladový extrakt**, **pšeničné klíčky**, emulgátory (E 481, E 471), ~~len~~, směs koření, regulátor kyselosti uhlíčitany vápenaté, látka zlepšující mouku kyselina L-askorbová), droždí, rostlinný olej (řepkový/slunečnicový), **pšeničná bílkovina**, konzervanty (kyselina sorbová, propionan sodný).~~

	Přehled otázek	strana
Část I.	Dostupnost a umístění povinných údajů o potravinách	2
1.	Které povinné údaje musí být uvedeny na přední straně obalu ?	2
2.	Musí se vybrané povinné údaje uvádět ve stejném zorném poli pokaždé, opakuje-li se na obalu vícekrát alespoň jeden z nich ?	2
3.	Informace na balených potravinách mají být uváděny přímo na obalu nebo na etiketě k němu připojené a nesmí být skryté. Jsou přípustné skládačky připojené např. k sezonním figurkám ?	2
4.	Jaké povinné údaje musí být uvedeny na skupinovém balení („multipack“), které se skládá z jednotlivě balených výrobků, které PPP prodávají do velkoobchodu/maloobchodu ? Musí být povinné údaje na každém samostatně baleném výrobku v takovém balení ?	2
5.	Kde mají být uvedeny povinné údaje požadované podle čl. 9 a 10 nařízení v případě skupinového balení, které je prodáváno do zařízení společného stravování podle čl. 8 odst. 7 nařízení a které se skládá z jednotlivě balených jednotek ?	3
6.	Lze umístit povinné údaje do míst tzv. přehybu neboli pohyblivého sváru ?	3
7.	Je papírová páska např. přes nebalený chléb považována za obal a musí na ní být uvedeny všechny povinné údaje podle čl. 9 a 10 nařízení ?	3
8.	Nařízení stanoví, že povinné údaje nesmí být zakryty nebo přelepeny. Co se pak rozumí „jazykem srozumitelným spotřebitelům v členských státech, kde je potravinu uváděna na trh“ ? Mohou být na výrobku, který pochází z jiného členského státu, cizí jazyky přelepeny etiketou s povinnými údaji v českém jazyce ?	3
9.	Bude dostačující uvést povinné údaje na webových stránkách a v průvodní dokumentaci, v dodacím listě nebo faktuře ?	3
Část II.	Povinná velikost písma	4
1.	Jaká je definice „největší plochy“ v souvislosti s povinnou velikostí písma ?	4
2.	Které údaje mají být uváděny v povinné velikosti písma ?	4
3.	Vztahuje se na údaje uváděné podle čl. 10 nařízení požadavek povinné velikosti písma ?	4
4.	Jakým způsobem bude prováděna kontrola velikosti písma ?	4
5.	Jedním z povinných údajů, který má být uváděn v povinné velikosti písma, je i údaj o čistém množství potravin. Vztahuje se povinná velikost písma i na symbol „e“, kterým bývá množství potravin také některými PPP uváděno ?	4
6.	Jak stanovit největší plochu za účelem stanovení povinné velikosti písma na kelímku, který nelze před a ani po naplnění z technických důvodů potisknout, protože je vytvářen až těsně před naplněním ?	4
Část III.	Vybrané povinné údaje	5
A.	Označování složek	5
1.	Jakým způsobem se má uvádět seznam složek ?	5
2.	Jak správně vyznačit složení výrobku, na jehož obalu jsou graficky zdůrazněny kousky čokolády ?	5
3.	Musí se v seznamu složek uvádět umělé nanomateriály nebo existují výjimky ?	5
4.	Je možné ve složení používat zkratky jako např. „pš.mouka“, „suš.syrovátka“, „zl.přípravek“ nebo „čok.poleva“ ?	5
5.	Je pojem sacharid nebo cukry dostatečnou charakteristikou složky v potravině ?	5
6.	Jak správně označovat sladidla ? Je povinné je uvést pod obecným názvem polyalkoholy mezi výživovými údaji nebo je nutné vyjmenovat konkrétní sladidlo (např. maltitol) ?	6
7.	Musí být ve složení uvedeno v případě označení rostlinného oleje celé označení např.: „rostlinný slunečnicový olej“ ?	6
8.	Je možné vynechat ve složených složkách potravin ty podsložky, které již byly jednou ve složení uvedeny ?	6
9.	Je nutné rozepisovat složenou složku, které je v potravině méně než 2 % ?	6
10.	Jak správně označit složení na potravině, která se sama skládá z více druhů potravin (např. mix různých druhů cukroví nebo různých druhů čokoládových bonbónů) ?	6
11.	Za jakých podmínek lze na obalu uvést dovětek „Ilustrační foto“, když je graficky zdůrazněna určitá složka (např. u koláče s povidlovou náplní půlené švestky nebo u závínu s kakaovou náplní půlené kakaové plody) ?	6
12.	Jak správně označit např. koláč s náplní jahodovou, když se tato náplň skládá z jahod a ze směsi dalšího různého ovoce (např. bezinek, rybízu, višni apod.) ?	7
13.	Je nutné u složky, která byla zdůrazněna v názvu (např. „žitný chléb“) a ve složení se objevuje několikrát, uvádět u každého slovního spojení s touto složkou (např. „žitná mouka“, „žitný kvas“ % zdůrazněné složky) ?	7
14.	Je povinné u potravin, která jako jednu ze složek obsahuje strouhanku, uvádět ve složení také složení strouhanky ? Považuje se v těchto případech strouhanka za složenou složku ?	7
15.	Je povinné uvádět na výrobcích balených v ochranné atmosféře také složení balících plynů ?	7
16.	Je povinné označovat ve složení přídatné látky nebo enzymy, které byly do potravin přidány jako součást některé ze složek, ale ve finálním výrobku již neplní technologickou funkci ?	7
17.	Je povinné označovat ve složení přídatnou látku, která nebyla do potravin přidána, ale vznikla během výroby potravin a je tudíž ve finálním výrobku přítomna ?	7
18.	Je povinné uvádět u výrobků označených např. jako „rohlík slaný“ nebo „rohlík sladký“ procento v názvu zdůrazněné složky (tj. soli, cukru) ?	8
19.	Je při označování složek, které se při výrobě určitých potravin střídají podle toho, jak jsou momentálně dostupné, možné používat kódy tak, aby nemusely být vytvářeny 2 různé obaly ?	8
20.	Je při označování možné použít označení „přírodní barvivo“ ?	8
21.	Jakým způsobem označovat ve složení suroviny, které se přidávají v různých formách (např. fermentovaná pšeničná mouka, sladová pšeničná mouka apod.) ?	8
22.	Lze použít označení „palmový olej a palmový částečně ztužený olej v různém poměru“ ?	8
23.	Jak správně uvádět rostlinné oleje, které byly použity samostatně jako složky, a složky skládající se z více rostlinných olejů ?	8

	Které lze seskupovat a které nikoli ? Kdy používat označení „v různém poměru“ ?	
B.	Označování alergenů	9
1.	Jak správně zdůrazňovat alergenní složky potravin ? Musí být jasně odlišen celý název této složky nebo stačí, aby byla odlišena ta část, která označuje látku nebo produkt vyvolávající alergie nebo nesnášenlivost ?	9
2.	Jak zvýraznit alergeny, pokud jsou jimi všechny složky ve složení ?	9
3.	Jakým způsobem vyznačovat alergeny na obalech nebo nádobách, jejichž plocha je menší než 10 cm ² ?	9
4.	Lze uvádět na obalech větu „Může obsahovat stopy...“ nebo „Vyrobeno v závodě, který zpracovává...“ ?	9
5.	Lze používat označení „bez alergenů“ ?	10
6.	Jaké jsou tolerance týkající se alergenů a co se považuje za mnohonásobné překročení meze detekce ?	10
7.	Může PPP poskytovat informace o alergenech, které byly použity při výrobě nebo přípravě <u>nebalených</u> potravin, pouze na žádost spotřebitele ?	10
8.	Může PPP poskytovat informace o alergenech, které byly použity při výrobě nebo přípravě nebalených potravin, jiným způsobem než na etiketě např. využívat nástrojů moderní technologie nebo slovního vyjádření ?	10
9.	Mohou členské státy v rámci vnitrostátních opatření povolit, aby byly informace o alergenech, jež byly použity při výrobě nebo přípravě nebalených potravin, poskytovány pouze na žádost spotřebitele ?	10
C.	Údaj o čistém množství potravin	11
1.	Jak vyznačit čisté množství potravin u polotekutých nebo polotuhých potravin ?	11
2.	Jak pohlížet na hodnoty čistého množství potravin a hodnoty uvedené symbolem „e“ uváděné najednou na tomtéž obalu ?	11
3.	V případech, kdy se uvádí údaj o čistém množství na balených potravinách, které se skládají z několika samostatně balených položek, jejich velikost se může lišit, musí PPP také uvádět celkový počet jednotlivých balení ? Může tento údaj označovat průměrný počet ?	11
4.	Musí se na obalu uvádět čistá hmotnost a čistá hmotnost po odkapání ?	11
D.	Datum zmrazení potravin	12
1.	Musí se povinně na etiketách u nebaleného zmrazeného masa, zmrazených masných polotovarů a zmrazených nezpracovaných produktů rybolovu uvádět datum zmrazení nebo (u produktů zmrazených více než jednou) datum prvního zmrazení ?	12
2.	Jak jsou definovány „nezpracované produkty rybolovu“ ?	12
3.	Jak má být vyznačeno datum zmrazení ?	12
4.	V souvislosti s uváděním informací o produktech rybolovu, je v nějakém právním předpise stanoveno, jakým způsobem tyto produkty označovat ?	12
E.	Prodej potravin na dálku	13
1.	Jestliže jsou potraviny nabízeny k prodeji na dálku, kdo odpovídá za poskytování informací spotřebitelům a kdo nese odpovědnost za uvádění a správnost informací o potravinách ?	13
2.	Jestliže jsou potraviny prodávány na dálku, jaké druhy informací musí odpovědný PPP poskytnout a v jaké etapě prodeje ?	13
3.	Musí PPP před dokončením nákupu uvádět v souladu se směrnicí 2011/91/EU číslo šarže u balených potravin prodáváných na dálku ?	13
F.	Ostatní	14
1.	Mohou PPP používat v „návodu k použití“ grafické symboly pánev a trouby bez slovního vyjádření výrazů „pánev“ a „trouba“ ?	14
2.	Čeho se týká údaj o přítomnosti vody uvedený v názvu potravin ve smyslu bodu 6 přílohy VI ?	14
3.	Kdy musí název potravin obsahovat údaj o přítomnosti vody do ní přidané, pokud množství přidané vody představuje více než 5 % hmotnosti konečného výrobku ?	14
4.	Za jakých podmínek lze uvádět při označování dovětek „Ilustrační foto“ nebo „Návod k servírování“ ?	14
5.	Za jakých podmínek lze používat označení „dětský/láď“ ?	14
Část IV.	Výživové údaje	15
1.	Vztahuje se povinnost uvádět výživové údaje na všechny potraviny ?	15
2.	Které výživové údaje se musí povinně uvádět ?	15
3.	V jakém pořadí se povinné výživové údaje musí uvádět ?	15
4.	V jakých jednotkách se výživové údaje musí uvádět ?	15
5.	Mohu označit „energetickou hodnotu“ pouze jako „energie“ a mohu ji vyjádřit pouze v „kJ“ ?	15
6.	Jak správně nazvat tabulku s výživovými údaji ?	16
7.	V jaké velikosti písma se uvádí povinné výživové údaje ?	16
8.	Kdy už musím uvádět výživové údaje v tabulkové formě a kdy postačí je uvést lineárně ?	16
9.	Jaké platí výjimky z povinného uvádění výživových údajů ?	16
10.	Jaké další živiny lze na obalu uvádět ?	16
11.	Které vitamíny a minerální látky a v jakých jednotkách lze na obalu uvádět ?	17
12.	Lze na obalu deklarovat jakékoli vitamíny a minerální látky, které jsou v potravině obsaženy ?	17
13.	Jaký pojem používat pro deklaraci vitamínů a minerálních látek – „referenční hodnota příjmu“ nebo „denní referenční hodnota příjmu“ ? Lze použít označení „DDD“ ?	17
14.	Které údaje lze uvádět, kromě vitamínů a minerálních látek, v % podílu referenčních hodnot příjmu ?	17
15.	Které údaje lze uvádět na porci ?	17
16.	Je velikost porcí stanovena nějakým předpisem ?	17
17.	Jaké výživové údaje se mohou na obalu opakovat ?	18

18.	Jestliže jsou opakované výživové údaje v hlavním zorném poli (na přední straně) vyjádřeny jako % podíl referenční hodnoty příjmu, musí se tato informace opakovat v povinných výživových údajích (tj. na zadní straně balení) ?	18
19.	Může se pro označení „referenční hodnota příjmu“ používat zkratka „RI“ nebo „RHP“ ?	18
20.	Může se používat zkratka „GDA“ ?	18
21.	Musí se vždy v těsné blízkosti výživových údajů uvádět prohlášení „Referenční hodnota příjmu u průměrné dospělé osoby (8400 kJ/2400 kcal)“ ?	18
22.	Referenční hodnoty příjmu jsou stanoveny pro dospělé. Lze dobrovolně uvádět energetickou hodnotu a množství živin i jako % podíl referenčních hodnot příjmu pro děti – a to buď jako informaci, která doplňuje referenční hodnoty příjmu pro dospělé nebo je nahrazuje ?	19
23.	Mohou se používat další způsoby vyjadřování a uvádění údajů ?	19
24.	Jak lze určit obsah živin určité potraviny ?	19
25.	Jak lze vypočítat energetickou hodnotu určité potraviny ?	19
26.	Má se obsah živin dané potraviny uvádět ve stavu po úpravě nebo ve stavu, v němž je potravina prodávána ?	20
27.	Kdy lze použít formulaci uvádějící, že sůl je v potravine obsažena výlučně v důsledku přirozené se vyskytujícího sodíku ?	20
28.	Lze v případě, že jsou výživové údaje dobrovolně zopakovány v hlavním zorném poli, uvádět údaje o energetické hodnotě pouze v kcal ?	20
29.	Lze označit obsah základních součástí dobrovolně uváděných živin (např. „mastné kyseliny omega-3“ jako součásti polynenasycených mastných kyselin ?	20
30.	Musí se také uvádět množství živin nebo jiných látek, k nimž se vztahuje výživové nebo zdravotní tvrzení ? Lze tyto živiny nebo látky uvést v rámci výživových údajů ?	20
31.	Jestliže produkt obsahuje zanedbatelné množství povinně uváděných živin nebo jestliže má zanedbatelnou energetickou hodnotu, musí se takové živiny nebo taková energetická hodnota uvádět v tabulce s výživovými údaji ?	20
32.	Kde najdu, co se rozumí „zanedbatelným množstvím“ ?	20
33.	Musí být zachováno pořadí výživových údajů i v případě, že se některé živiny vyskytují v potravine v zanedbatelném množství ?	21
34.	Kde jsou stanovena pravidla pro zaokrouhlování výživových údajů ?	21
35.	Co znamená jednotka spotřeby ? Mohou se k definování porce použít piktogramy ? Může se pro označení počtu porcí v balení použít symbol „~“ nebo „≈“ (ve významu „rovná se přibližně“) ?	21
36.	Lze pro vyjádření živin nebo energetické hodnoty používat místo slovního spojení vyjádření pouze piktogramy ?	21
37.	Jsou-li produkty určeny k prodeji ve více zemích, lze kromě výživových údajů, které vyhovují požadavkům nařízení, uvádět i výživové údaje ve formátu vyžadovaném např. v USA a v Kanadě ?	21
38.	Množství soli uváděné mezi povinnými výživovými údaji se vypočítá podle vzorce: sůl=sodík krát 2,5. Musí se do tohoto výpočtu zahrnout veškerý sodík pocházející ze všech složek (např. sacharin sodný a askorbát sodný apod.) ?	21
39.	Na jaké jednotky se musí uvádět výživové údaje na zmrzlinách ? Na ml nebo na g ?	22
40.	Může se použít grafické znázornění k vyjádření číselné hodnoty výživových údajů ?	22
41.	Může se použít grafické vyjádření pro určitou živinu při uvádění výživových údajů ?	22
42.	Musí být na doplňcích stravy, na nichž je uvedeno výživové nebo zdravotní tvrzení, uvedena také tabulka výživových údajů podle nařízení ?	22
43.	Ke kterému okamžiku z celkové doby minimální trvanlivosti výrobku by měly být vztaženy výživové údaje ?	22
44.	Z jakého složení vycházejí v případě potravin v nálevu (slaný nálev, olej, sirup apod.) ?	22
45.	Z jakých hodnot vycházejí při stanovení významného množství vitamínů a minerálních látek v případě např. instantních nápojů ?	22
Část V.	Přechodná ustanovení	23
1.	Kdy začnou platit nová pravidla pro označování výživových údajů na potravinách ?	23
2.	Mohou PPP upravit své obaly v souladu s novými pravidly pro uvádění výživových údajů před datem 13. prosince 2014 ? Bylo by možné požádat o částečnou úpravu odpovídající novým pravidlům pro uvádění výživových údajů nebo by přijetí jednoho z ustanovení vyžadovalo dodržování všech nových ustanovení ?	23
3.	Jaké výživové údaje bude nutné uvádět na nealkoholických nápojích a koncentrátech k výrobě nealkoholických nápojů, když v současné době je povinné na těchto výrobcích uvádět pouze údaje o energetické hodnotě ?	23
4.	Bude podle nařízení povinné uvádět výživové údaje také na nebaleném pečivu ?	23
5.	Kde jsou stanovena pravidla pro označování země původu masa a odkdy se použijí ?	23
Část VI.	Příklady	24
-	Uvádění výživových údajů	24
-	Označování alergenů	26
-	Povinná velikost písma a čitelnost povinných údajů	27

Užitečné odkazy

Evropská komise - DG SANCO – stránka věnovaná označování potravin

→ http://ec.europa.eu/food/food/labellingnutrition/foodlabelling/index_en.htm

Nařízení (EU) č. 1169/2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům

→ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:304:0018:0063:CS:PDF>

Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 1337/2013 ze dne 13. prosince 2013, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení EP a Rady (EU) č. 1169/2011, pokud jde o uvádění země původu nebo místa provenience u čerstvého, chlazeného nebo zmrazeného vepřového, skopového, kozího a drůbežního masa

→ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:335:0019:0022:CS:PDF>

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1379/2013 ze dne 11. prosince 2013 o společné organizaci trhů s produkty rybolovu a akvakultury a o změně nařízení Rady (ES) č. 1184/2006 a (ES) č. 1224/2009 a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 104/2000

→ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:354:0001:0021:CS:PDF>

Otázky a odpovědi týkající se aplikace nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům („Q&A“)

→ http://ec.europa.eu/food/food/labellingnutrition/foodlabelling/docs/qanda_application_reg1169-2011_cs.pdf

Metodický dokument EK „Pokyny pro příslušné orgány pověřené kontrolou shody s právními předpisy EU k nařízení (EU) č. 1169/2011 a směrnici Rady 90/496/EHS a směrnici Evropského parlamentu a Rady 2002/46/ES s ohledem na stanovení přípustných odchylek od nutričních hodnot uvedených na etiketě

→ http://ec.europa.eu/food/food/labellingnutrition/nutritionlabel/guidance_tolerances_december_2012_cs.pdf

Metodický dokument EK týkající se deklarace vlákniny (pouze v angličtině)

→ http://ec.europa.eu/food/food/labellingnutrition/nutritionlabel/guidance_methods_analysis_fibre_dec2012.pdf

Metodický dokument EK k implementaci pravidla QUID

→ http://ec.europa.eu/food/food/labellingnutrition/resources/fl02_en.pdf